

Bruselj, 15. junij 2018
(OR. en)

10150/18

**Medinstitucionalna zadeva:
2018/0244 (CNS)**

**CADREFIN 109
FIN 472
POLGEN 96
ACP 54
PTOM 19
GROENLAND 1
COEST 123
PECHE 233
ENV 444
EEE 34
RELEX 557**

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalnega sekretarja Evropske komisije: direktor Jordi AYET PUIGARNAU
Datum prejema:	14. junij 2018
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN
Št. dok. Kom.:	COM(2018) 461 final
Zadeva:	Predlog SKLEPA SVETA o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji, vključno z odnosi med Evropsko unijo na eni strani ter Grenlandijo in Kraljevino Dansko na drugi strani (sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj)

V prilogi vam pošiljamo dokument COM(2018) 461 final.

Priloga: COM(2018) 461 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 14.6.2018
COM(2018) 461 final

2018/0244 (CNS)

Predlog

SKLEP SVETA

**o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji, vključno z odnosi med
Evropsko unijo na eni strani ter Grenlandijo in Kraljevino Dansko na drugi strani
(sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj)**

{SWD(2018) 337 final} - {SEC(2018) 310 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Ta predlog je povezan z večletnim finančnim okvirom za obdobje 2021–2027, ki je bil predstavljen v sporočilih Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu in Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o sodobnem proračunu za Unijo, ki varuje, opolnomoča in ščiti¹. Sporočili določata glavne prednostne naloge in skupni proračunski okvir za programe EU za zunanje delovanje v okviru razdelka „sosedstvo in svet“. Ena od teh prednostnih nalog je Sklep Sveta o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji, vključno z odnosi med Evropsko unijo na eni strani ter Grenlandijo in Kraljevino Dansko na drugi strani.

Čezmorske države in ozemlja (v nadaljnjem besedilu: ČDO) so pridružena Evropski uniji (v nadaljnjem besedilu: EU) od začetka veljavnosti Rimske pogodbe. Teh 25 otokov, ki se nahajajo v regijah Atlantika, Antarktike, Arktike, Karibov, Indijskega oceana in Tihega oceana², niso suverene države, ampak pripadajo štirim državam članicam EU: Danski, Franciji, Združenemu kraljestvu in Nizozemski.

V tem predlogu je za datum začetka uporabe določen 1. januar 2021, predlog pa je pripravljen za Unijo s 27 državami članicami, v skladu z uradnim obvestilom Združenega kraljestva, ki ga je Evropski svet prejel 29. marca 2017, o nameri Združenega kraljestva, da na podlagi člena 50 Pogodbe o Evropski uniji izstopi iz Evropske unije in Euratoma. Zato se ne uporablja za 12 ČDO, povezanih z Združenim kraljestvom. Pridružitve preostalih 13 ČDO Uniji izhaja iz ustavnih odnosov, ki jih imajo te države in ozemlja s tremi državami članicami: Dansko, Francijo in Nizozemsko.

ČDO imajo na splošno veliko avtonomijo, ki zajema področja, kot so gospodarske zadeve, trg delovne sile, javno zdravje, notranje zadeve in carina. Za obrambo in zunanje zadeve so običajno pristojne države članice. ČDO niso del carinskega območja Unije in so zunaj notranjega trga. Zakonodaja Unije se zato ne uporablja. Kot državljanji držav članic Evropske unije, s katerimi so njihove države in ozemlja ustavno povezani, imajo prebivalci ČDO državljanstvo EU.

Sklep Sveta 2013/755/EU³ (sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj) zajema odnose med ČDO (vključno z Grenlandijo), državami članicami, s katerimi so povezani, in Evropsko unijo. Določa poseben odnos, ki ga imajo ČDO z EU kot del „družine EU“, in poseben pravni okvir, ki se uporablja zanje. Glavni finančni vir sedanjega sklepa o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj je 11. Evropski razvojni sklad (v nadaljnjem besedilu: ERS), ki zajema pripravo in financiranje teritorialnih in regionalnih programov za ČDO, razen za Grenlandijo, za katero obstaja poseben sklep, ki se financira iz proračuna EU.

Pred letom 1982 je Grenlandija veljala za del EU prek Danske, kar pomeni, da so plovila EU lahko lovila v grenlandskih vodah. Nato se je Grenlandija umaknila iz EU in postala pridružena kot ČDO s Pogodbo o Grenlandiji⁴. V pogodbi je bila poudarjena potreba po

¹ COM(2018) 98 final z dne 14. februarja 2018; COM(2018) 321 final z dne 2. maja 2018.

² Priloga II k Pogodbi o delovanju Evropske unije.

³ Sklep 2013/755/EU z dne 25. novembra 2013 o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji (sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj) (UL L 344, 19.12.2013, str. 1).

⁴ Pogodba, ki glede na Grenlandijo spreminja pogodbo o ustanovitvi Evropskih skupnosti (UL L 29, 1.2.1985, str. 1).

ohranitvi tesnih vezi med EU in Grenlandijo, zlasti v zvezi z razvojnimi potrebami Grenlandije in ribolovnimi pravicami EU.

Dne 13. marca 1984 je bil podpisan sporazum o ribolovu⁵. Po vmesnem pregledu četrtega protokola o ribolovu je Evropski svet leta 2003 sklenil, da bi bilo treba v ureditvi tega področja upoštevati pomen ribištva in strukturne razvojne težave Grenlandije. V skupni izjavi iz leta 2006⁶ med Unijo, Grenlandijo in Dansko so določeni skupni cilji novega partnerstva. Izjava je oblikovala politično podlago za Sklep Sveta 2006/526/ES⁷, ki je opredelil okvir za sodelovanje za obdobje 2007–2013. Sklep Sveta 2014/137/EU⁸ zdaj zajema obdobje od leta 2014 do leta 2020 in je v skladu s poznejšo skupno izjavo iz leta 2015 med EU, Grenlandijo in Dansko, ki ponovno potrjuje tesne odnose med pogodbenicami.

Sedanji sklep o Grenlandiji dopolnjuje sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj, vendar določa nekatere značilnosti, ki so specifične za odnose z Grenlandijo.

V poročilu o vmesnem pregledu (december 2017)⁹ o desetih instrumentih za zunanje financiranje, vključno s sklepom o Grenlandiji¹⁰ in 11. ERS, ki vključuje pripravo programov za druge ČDO, je bilo ugotovljeno, da instrumenti za zunanje financiranje ustrezajo svojemu namenu. Vendar je bila v poročilu in opravljenih posvetovanjih poudarjena potreba po večji prožnosti, poenostavitvi, skladnosti in učinkovitosti. To je privedlo do predloga za prihodnji instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje, ki bo temeljil na pridobljenih izkušnjah, da prispeva k poenostavitvi strukture zunanjega delovanja Unije.

Sklepa o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj ter sklepa o Grenlandiji ni mogoče vključiti v novi instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje ali v kateri koli drug pravni akt, ki je predmet rednega zakonodajnega postopka. Temu je tako, ker imata oba poseben postopek sprejemanja, in sicer s soglasnim sklepom Sveta po posvetovanju z Evropskim parlamentom¹¹. Vendar se za poenostavitev števila programov predlaga, da se oba sklepa združita v en sklep, ki združuje vse ČDO, vključno z Grenlandijo.

Poleg tega je člen 203 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) pravna podlaga za sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj ter sklep o Grenlandiji. Po predlogu za vključitev ERS v proračun bi moral biti vir financiranja za Grenlandijo ter za druge čezmorske države in ozemlja novi proračunski razdelek 6 „sosedstvo in svet“.

Novi zakonodajni akt za vse ČDO, ki zajema politični in pravni okvir ter način za izvajanje sodelovanja, bo prinesel:

⁵ Sporazum o ribištvu med Evropsko gospodarsko skupnostjo na eni strani in vlado Danske ter lokalno vlado Grenlandije na drugi strani (UL L 29, 1.1.1985, str. 9).

⁶ Skupna izjava Evropske skupnosti na eni strani ter lokalne vlade Grenlandije in Vlade Danske na drugi strani o partnerstvu med Evropsko skupnostjo in Grenlandijo (UL L 208, 29.7.2006, str. 32).

⁷ Sklep 2006/526/ES z dne 17. julija 2006 o odnosih med Evropsko skupnostjo na eni strani ter Grenlandijo in Kraljevino Dansko na drugi strani (UL L 208, 29.7.2006, str. 28).

⁸ Sklep 2014/137/EU z dne 14. marca 2014 o odnosih med Evropsko unijo na eni strani ter Grenlandijo in Kraljevino Dansko na drugi strani (sklep o Grenlandiji) (UL L 76, 15.3.2014, str. 1).

⁹ Poročilo o vmesnem pregledu je temeljilo na desetih delovnih dokumentih služb Komisije – enem za vsak instrument (seznam na spodnji povezavi), ti pa so temeljili na desetih neodvisnih ocenah. Vsi dokumenti so na voljo na spletni strani: https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en.

¹⁰ UL L 76, 15.3.2014, str. 1.

¹¹ Člen 203 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL C 326, 26.10.2012, str. 1).

- enotnost upravljanja – ker bodo vsi ČDO imeli isti vir financiranja (proračun EU), bodo ustvarjene sinergije pri pripravi in izvajanju programov,
- utrditev skupnih ciljev,
- poenostavitev in skladnost pravnega okvira,
- večjo vidnost ČDO kot skupine.

Ker za oba sklepa velja, da ustrežata svojemu namenu, je vodilno načelo, da se ohrani, kar deluje dobro, hkrati pa se izboljša, kar ovira sposobnost partnerjev, da učinkovito izvajajo svoje politike in prednostne naloge. Po drugi strani pa so zadevne države članice odločno vztrajale pri ohranitvi strukture in pravnega reda sedanjega sklepa o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj.

- **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Sedanja pravila in postopki pridružitve EU–ČDO so določeni v Sklepu 2013/755/EU z dne 25. novembra 2013¹² o pridružitvi ČDO Evropski uniji. Tisti, ki se nanašajo na odnose z Grenlandijo, so določeni v Sklepu 2014/137/EU z dne 14. marca 2014¹³ o odnosih med Evropsko unijo na eni strani ter Grenlandijo in Kraljevino Dansko na drugi strani.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Strategija „Evropa 2030“¹⁴ določa referenčno merilo za skladnost na vseh področjih politike, kar zadeva energijsko učinkovitost in njen prispevek k energetske varnosti ter okviru podnebne in energetske politike za leto 2030. Zagotovljena bo tudi skladnost s Pariškim sporazumom o podnebnih spremembah.

Celostna politika Evropske unije za Arktiko¹⁵ odraža strateški interes Unije, da ima ključno vlogo v arktični regiji. Na podlagi prejšnjih pobud si prizadeva za politiko Unije, ki se osredotoča na okrepitev mednarodnega sodelovanja pri odzivanju na posledice podnebnih sprememb za občutljivo arktično okolje ter na spodbujanje trajnostnega razvoja, zlasti v evropskem delu Arktike, ter prispevanje k takemu razvoju. Grenlandija ima pomembno vlogo pri viziji te politike kot del Kraljevine Danske.

Ukrepi, financirani v okviru tega predloga, morajo biti skladni z ukrepi, ki se izvajajo v okviru skupne zunanje in varnostne politike ter na novo predlaganega evropskega mirovnega instrumenta. Humanitarni ukrepi se ne bi smeli financirati v okviru tega predloga, saj se bodo še naprej financirali prek instrumenta za humanitarno pomoč¹⁶.

Komisija je s predlogom za večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 določila ambicioznejši cilj za vključevanje podnebnega vidika v vse programe EU, saj naj bi bilo 25 % odhodkov EU namenjenih podpori za doseganje podnebnih ciljev. Z ukrepi v okviru tega programa naj bi se zagotovilo 20 % skupnih finančnih sredstev programa za podnebne cilje. Prispevanje tega programa k doseganju tega splošnega cilja se bo spremljalo s sistemom označevalcev podnebnega sistema EU na ustrezni ravni razčlenitve, vključno z uporabo natančnejših metodologij, kadar so te na voljo. Komisija bo zadevne informacije še naprej letno predstavljala v obliki odobritev za prevzem obveznosti v okviru letnega proračuna.

¹² UL L 344, 19.12.2013, str. 1.

¹³ UL L 76, 15.3.2014, str. 1.

¹⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu Energijska učinkovitost in njen prispevek k energetske varnosti ter okviru podnebne in energetske politike za leto 2030 (COM(2014) 520 final).

¹⁵ JOIN(2016) 21.

¹⁶ Bo posodobljeno.

Da bi se izkoristil celoten potencial programa za podpiranje podnebnih ciljev, si bo Komisija prizadevala opredeliti ustrezne ukrepe v celotnem postopku priprave, izvajanja, pregleda in ocenjevanja programa.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

Sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj temelji na četrtem delu PDEU. Podrobna pravila in postopki pridružitve so določeni v sklepih Sveta na podlagi člena 203 PDEU, v skladu s katerim se ti akti sprejemajo po posebnem zakonodajnem postopku.

Členi 198 do 204 PDEU se uporabljajo za Grenlandijo ob upoštevanju posebnih določb iz Protokola št. 34 o posebni ureditvi za Grenlandijo, priloženega k PDEU.

• Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)

Podrobne ureditve določb četrtega dela PDEU je treba opredeliti na ravni Unije, saj namena pridruževanja, tj. spodbujanje gospodarskega in socialnega razvoja držav in ozemelj ter vzpostavljanja tesnih ekonomskih odnosov med ČDO in Unijo kot celoto, ni mogoče doseči z ukrepi na ravni držav članic. Poleg tega države članice ne bi mogle sprejemati ukrepov v zvezi s trgovinskim režimom ČDO, saj je zgolj EU odgovorna za skupno trgovinsko politiko (peti del, naslov II PDEU).

Pristop k sodelovanju s ČDO iz zakonodajnega predloga Komisije spoštuje načela partnerstva, dopolnjevanja in subsidiarnosti. V njem je predlog, naj finančna pomoč EU za ČDO temelji na programskih dokumentih, za katere bi bili skupaj odgovorni pristojni organi ČDO in Komisija ter v katerih bi bile opredeljene strategije sodelovanja med Unijo in ČDO. Te strategije sodelovanja bi temeljile na razvojnih ciljih, strategijah in prednostnih nalogah, ki jih sprejmejo pristojni organi ČDO. Komisija, ČDO in njihove države članice bi tesno sodelovale pri odločanju o dejavnostih, ob polnem spoštovanju institucionalnih, pravnih in finančnih pristojnosti vsakega partnerja.

Brez poseganja v prerogative Komisije bi imeli organi ČDO glavno odgovornost za izvajanje operacij, dogovorjenih v okviru strategije sodelovanja. Komisija bi bila odgovorna za določitev splošnih pravil in pogojev za te programe in projekte.

Partnerstvo med Evropsko unijo, Grenlandijo in Dansko bo omogočalo posvetovanja in dialog o politiki glede ciljev in področij sodelovanja, določenih s tem sklepom. Zlasti bo opredelilo okvir, ki bo zagotavljal podlago za širše sodelovanje in dialog na področjih skupnega interesa.

• Sorazmernost

V skladu s členoma 198 in 199 PDEU bo pridružitve še naprej zagotavljala celovito partnerstvo, ki bo vključevalo institucionalni okvir in trgovinske sporazume ter bo zajemalo številna področja sodelovanja ter osnovna načela, ki urejajo finančno pomoč Unije za ČDO.

Ob upoštevanju posebnosti ČDO in njihovega posebnega odnosa z EU bo novi zakonodajni akt za vse ČDO, ki zajema politični in pravni okvir ter način, kako bi bilo treba sodelovanje izvajati, zagotavljal učinkovitost, utrditev skupnih ciljev in skladnost ter večjo prepoznavnost ČDO kot skupine. Ta predlog predlaga pristop, ki je prožen in prilagojen razmeram v vsakem ČDO.

Zaradi doslednosti in učinkovitosti, in če ni določeno drugače, se bodo s predlaganim sklepom uporabljale določbe o izvajanju, ocenjevanju in spremljanju instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje¹⁷.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCEN UČINKA

• Retrospektivne ocene/preverjanja ustreznosti obstoječe zakonodaje

V skladu s členom 7 sklepa o Grenlandiji v zvezi z izvajanjem je treba najpozneje do junija 2018 pripraviti vmesno poročilo o oceni, ki bo podlaga za prihodnje delo v zvezi s sklepom in njegovimi ukrepi. 11. ERS, ki vključuje pripravo programov drugih ČDO, se nanaša na potrebo po pregledu uspešnosti do konca leta 2018. Zato sta bila sklep o Grenlandiji (2014/137/EU) in 11. ERS vključena v oceno s preostalimi osmimi instrumenti za zunanje financiranje, pri čemer je bilo na podlagi člena 17 skupne izvedbene uredbe¹⁸ pri vseh treba predložiti poročilo o vmesnem pregledu do konca leta 2017.

V poročilu, ki ga je Komisija sprejela decembra 2017¹⁹, je bilo ocenjeno, ali teh 10 instrumentov še vedno ustreza svojemu namenu, da se zagotovi učinkovito izvajanje pomoči EU. Poročilo je vsebovalo splošno analizo in deset posameznih delovnih dokumentov služb Komisije, v katerih je bil ocenjen vsak instrument financiranja na podlagi ocen, ki so jih v obdobju 2016–2017 izvedli zunanji svetovalci.

V delovnem dokumentu služb Komisije o sklepu o Grenlandiji²⁰ je bilo ugotovljeno, da je njegov glavni cilj, tj. ohranitev tesnih in trajnih vezi med pogodbenicami ob podpori trajnostnega razvoja na Grenlandiji, že dosežen. Tesno partnerstvo in sodelovanje z Evropsko unijo sta Grenlandiji omogočila, da je povečala krepitev zmogljivosti, razvila močnejši sistem upravljanja in finančni sistem ter okrepila izobraževalni sistem, posledično pa tudi svojo delovno silo.

Sklep o Grenlandiji je bil oblikovan tako, da zajema in bolje uresničuje širše politične cilje partnerstva z Evropsko unijo. Kot tak lahko nadaljuje z uresničevanjem svojih ciljev do leta 2020.

V delovnem dokumentu služb Komisije o 11. ERS²¹ je bilo ugotovljeno, da je ustrezen. To je bil na splošno učinkovit mehanizem, z dokazano dodano vrednostjo in zadovoljivo notranjo skladnostjo. Ugotovljene so bile nekatere neučinkovitosti v postopkih izvajanja za ČDO, ki imajo posledice na učinkovitost sodelovanja.

Na splošno je bilo v poročilu o vmesnem pregledu ugotovljeno, da instrumenti za zunanje financiranje ustrezajo svojemu namenu, da so pomembni, na splošno v skladu s cilji EU in potrebami partnerskih držav ter so dovolj prilagodljivi, da podpirajo in omogočajo izvajanje spreminjajočega se okvira politike. Vendar je bilo ugotovljeno, da množica instrumentov in

¹⁷ [Uredba o instrumentu za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – uredba NDICI].

¹⁸ Uredba (EU) št. 236/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2014 (UL L 77, 14.3.2014, str. 95).

¹⁹ Poročilo o vmesnem pregledu je temeljilo na desetih delovnih dokumentih služb Komisije – enem za vsak instrument (seznam na spodnji povezavi), ti pa so temeljili na desetih neodvisnih ocenah. Vsi dokumenti so na voljo na spletni strani: https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en.

²⁰ https://ec.europa.eu/europeaid/mid-term-review-report-external-financing-instruments_en.

²¹ https://ec.europa.eu/europeaid/mid-term-review-report-external-financing-instruments_en.

postopkov ogroža splošno skladnost in prepoznavnost zunanjih ukrepov EU, saj sinergije in dopolnjevanja niso v celoti izkoriščeni.

Da bi se odzvali na izzive politike in operativne izzive, določene v ocenah, se bo razdelek za zunanje delovanje v proračunu EU moral bolj osredotočiti na štiri ključna medsektorska vprašanja: prožnost, poenostavitev, skladnost in uspešnost.

Sklep o Grenlandiji je vključen v sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj, ki zajema tudi Grenlandijo, finančna sredstva za Grenlandijo in druge ČDO pa bodo zdaj izvirala iz istega razdelka v proračunu EU. Združitev teh dveh sklepov bo torej prispevala k poenostavitvi, prožnosti in skladnosti, saj bodo politični odnosi z vsemi ČDO in finančna sredstva združeni v en sam instrument. Tako bo poudarjen in okrepljen poseben status ČDO, nadalje bo poudarjena osredotočenost na posebnosti ČDO v primerjavi z drugimi razvojnimi partnerji, poudarjeno pa bo tudi, da se je pri sodelovanju s ČDO treba osredotočiti na njihov trajnostni razvoj.

- **Posvetovanja z zainteresiranimi stranmi**

O odnosih s ČDO, vključno z Grenlandijo, se je razpravljalo na tematskem zasedanju o obdobju po letu 2020 na 16. forumu EU–ČDO 23. februarja 2018 v Bruslju ter v informativnem dokumentu o razpravi po letu 2020 ter o posledicah za ČDO²², ki ga je naročilo združenje ČDO.

Poleg tega je med zunanjim ocenjevanjem instrumentov za zunanje financiranje, vključno s sklepom o Grenlandiji in 11. ERS, več kot 12 tednov potekalo odprto javno posvetovanje, ki se je zaključilo 3. maja 2017²³. V okviru posvetovanja so se zbrali tudi predhodni prispevki za prihodnje instrumente za zunanje financiranje. Posvetovanje je potekalo v obliki (i) spletne ankete, ki je vključevala nekatera vodilna vprašanja za olajšanje povratnih informacij, in (ii) osebnih srečanj s ključnimi zainteresiranimi stranmi.

Med tem posvetovanjem so bila izpostavljena naslednja vprašanja:

V informativnem dokumentu, ki ga je naročilo združenje ČDO, je opisano, kako ČDO na splošno menijo, da jim je sedanji sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj prinesel velik napredek ter da je dobro pravno orodje, ki ga ni treba znatno spremeniti. Osredotočenost na doseganje ciljev trajnostnega razvoja bo koristila prihodnjemu sodelovanju ČDO–EU. Prihodnji odnosi bi lahko potekali prek samostojnega instrumenta ČDO v okviru proračuna z ustreznimi pravili, kar bi omogočalo enostavno, prožno in tekočo pripravo programov. Vključitev ERS v proračun EU bi bila dobrodošla, če bi se lahko ohranile nekatere značilnosti prožnosti ERS. Nekateri ČDO so pozvali k povečanju finančne podpore, da se priznajo njihove posebne geografske značilnosti in njihova pripadnost družini EU.

To stališče so podprle države članice, ki menijo, da je sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj zagotovil pravo podlago za sodelovanje med ČDO in EU, čeprav se pričakujejo pomembne spremembe pri izvajanju. V informativnem dokumentu je bilo ugotovljeno tudi, da so države članice odprte za poseben instrument v okviru proračuna, če s tem povezane določbe ostanejo ustrezne oziroma, natančneje, če se ohranita način podpore iz proračuna in načelo večletnosti.

Med javnim posvetovanjem o oceni sklepa o Grenlandiji je obstajalo splošno soglasje, da se je sklep izkazal kot ustrezen in učinkovit pri doseganju in uresničevanju njegovih splošnih in specifičnih ciljev ter pri odražanju njegovih splošnih načel glede olajševanja dialoga o politiki

²² Poročilo še ni javno, vendar ga je Komisija odobrila.

²³ https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en.

o globalnih vprašanjih in vprašanjih v zvezi z Arktiko. Pri obravnavi finančne pomoči za obdobje po letu 2020 bi bilo mogoče postopke priprave programov in izvajanja finančne pomoči za Grenlandijo koristno primerjati s postopki ERS, ki so na voljo drugim ČDO. Sklep o Grenlandiji je veljal za dragocen instrument za ohranjanje in krepitev tesnih vezi med Grenlandijo in Unijo. Politični vidiki odnosov so se z leti zelo razvili.

- **Zunanje strokovno mnenje**

Zunanja ocena sklepa o Grenlandiji in 11. ERS se je uporabila kot podlaga za poročilo o vmesnem pregledu in spremne delovne dokumente služb Komisije. Poleg tega so ČDO naročili informativni dokument o razpravi za obdobje po letu 2020 in posledice za ČDO, ki so ga pripravili zunanji strokovnjaki.

- **Ocena učinka**

Komisija je leta 2018 izvedla oceno učinka, ki je zajemala vse instrumente v okviru razdelka „Evropa v svetu“ večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020. Ocena učinka se je osredotočila na večje spremembe, ki se predlagajo za zunanje delovanje v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027. Te spremembe so vključevale združitev več instrumentov v en obsežen instrument in vključitev ERS v proračun EU.

V analizi je bilo ugotovljeno, da bi prednosti vključitve ERS v proračun prevladale nad slabostmi, v kolikor bi lahko bili izpolnjeni določeni predpogoji. Na primer, znesek, dodeljen za zunanje delovanje, ne bi smel biti nižji od vsote ERS in drugih zunanjih instrumentov, prožnost ERS bi bilo treba v največji možni meri prenesti, financiranje vojaških operacij, ki poteka iz mirovne pomoči za Afriko Evropskega razvojnega sklada, pa bi se moralo nadaljevati prek drugega zunajproračunskega mehanizma.

V oceni učinka je bilo ugotovljeno tudi, da se večino instrumentov, razen tistih, ki imajo zelo specifično pravno podlago ali cilje, lahko združi. Instrumenti, ki bi jih bilo mogoče združiti, so vključevali instrument za razvojno sodelovanje, Evropski razvojni sklad, evropski instrument sosedstva, evropski instrument za demokracijo in človekove pravice, instrument za prispevanje k stabilnosti in miru ter instrument partnerstva. Tisti, ki bi morali ostati ločeni, so med drugim: humanitarna pomoč, proračun za skupno zunanjo in varnostno politiko, del instrumenta za sodelovanje na področju jedrske varnosti, čezmorske države in ozemlja, tudi Grenlandija, mehanizem Unije na področju civilne zaščite, instrument za predpristopno pomoč, program „Prostovoljci EU za humanitarno pomoč“, podpora turški skupnosti na Cipru, rezerva za nujno pomoč ter evropski mirovni instrument.

Kot je navedla Komisija²⁴ in kot so potrdili tudi partnerji s povratnimi informacijami med javnim posvetovanjem, je sedanja struktura instrumentov za zunanje financiranje preveč zapletena. Združitev več instrumentov v en širok instrument bi omogočila racionalizacijo njihovih upravljaljskih in nadzornih sistemov, s čimer bi se zmanjšalo upravno breme za institucije EU in države članice. Uporaba poenostavljenega sistema nadzora bi zadevnim institucijam omogočila boljši in celovitejši pregled nad zunanjimi odhodki EU.

Odbor za regulativni nadzor je 25. aprila 2018 preučil oceno učinka in izdal pozitivno mnenje s pridržki.

²⁴ Zlasti v razmisleku o prihodnosti financ EU (junij 2017) in sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu (COM(2018) 98 final z dne 14. februarja 2018).

- **Poenostavitev**

Kar zadeva poenostavitev, je cilj racionalizacije pravne strukture zmanjšati upravno breme v primerjavi s sedanjimi instrumenti. Trenutno odnose s ČDO in njihova finančna sredstva (vključno s pripravo programov in izvedbenimi pravili) zajemajo štiri instrumenti: (i) sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj, (ii) uredba o 11. ERS, (iii) sklep o Grenlandiji in (iv) skupna izvedbena uredba.

Predlagani sklep ponuja enoten instrument, ki zajema politične vidike in posebne odnose med Unijo in ČDO. Vključuje posebne določbe, ki usmerjajo odnose z Grenlandijo, kjer je to potrebno, združitve finančnih sredstev v okviru enega razdelka proračuna EU ter izvedbena pravila, ki bodo v veliki meri po vzoru instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje, da se zagotovita skladnost in poenostavitev. Po potrebi bodo v predlaganem sklepu določena posebna in poenostavljena pravila za ČDO glede priprave programov.

Poleg tega bo prenos (kolikor je mogoče) značilnosti ERS, kot je na primer načelo večletnosti, zagotovil še enostavnejše in bolj prilagodljive postopke, ki prej niso bili na voljo Grenlandiji. Zato se bo s predlaganim sklepom poenostavila upravljavska in nadzorna struktura sedanjega sklopa instrumentov.

4. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

Finančna sredstva za Grenlandijo bodo iz proračunskega razdelka 6 proračuna EU „sosedstvo in svet“. Zaradi nameravanega prenosa nekaterih značilnosti ERS, kot je načelo večletnosti proračuna EU, bodo poenostavljeni sedanji postopki za dodeljevanje sredstev Grenlandiji.

Kar zadeva druge ČDO, se bodo njihove finančne dodelitve prenesle iz ERS v proračunski razdelek „sosedstvo in svet“.

S sporočiloma Komisije o sodobnem proračunu za Unijo, ki varuje, opolnomoča in ščiti²⁵, je v okviru razdelka „sosedstvo in svet“ za sodelovanje s ČDO namenjenih 500 milijonov EUR.

Ta sklep določa skupni znesek v višini 500 000 000 EUR (v tekočih cenah), ki se dodeli pridružitvi s ČDO. Od tega zneska bo 225 000 000 EUR dodeljenih Grenlandiji, 225 000 000 EUR pa drugim ČDO, pri čemer bo 159 000 000 EUR namenjenih za teritorialne programe, 66 000 000 EUR pa za regionalne programe. Poleg tega so za vse ČDO, tudi za Grenlandijo, na voljo znotrajregijska finančna sredstva v višini 15 000 000 EUR. Poleg tega sta v skladu z novim sklepom predvidena znesek v višini 22 000 000 EUR za tehnično pomoč ter nerazporejen znesek v višini 13 000 000 EUR.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Ureditve za izvajanje, spremljanje, ocenjevanje in poročanje bodo upoštevale pravila, določena za instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje, razen če ni v sklepu določeno drugače.

²⁵ COM(2018) 98 final z dne 14. februarja 2018; COM(2018) 321 final z dne 2. maja 2018.

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb osnutka sklepa**

Ker bosta sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj ter sklep o Grenlandiji združena, se združijo vsa področja, ki so podobna ali imajo sinergije. Struktura sedanjega sklepa o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj ter večina določb v njem bodo po potrebi ohranjene, poudarjene bodo posebnosti odnosov Unije z Grenlandijo in sodelovanja z njo, kot so cilj, da se ohranjajo tesne in trajne vezi med Unijo, Grenlandijo in Dansko, priznanje geostrateškega položaja Grenlandije, politični dialog in morebitno sodelovanje pri vprašanjih v zvezi z Arktiko ter prehranska varnost. Zato se bodo ohranili pozitivni dosežki sklepa o Grenlandiji.

Novi sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj bi moral imeti isto strukturo z istim političnim stebrom, trgovinskim stebrom in stebrom sodelovanja kot sedanji sklep. Glavne spremembe zajemajo:

- Predlagani sklep bo upošteval posledice izstopa Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske iz Evropske unije ter dejstvo, da se posebna ureditev iz četrtega dela PDEU ne bo več uporabljala za 12 britanskih ČDO.
- S formalnega vidika se izvede splošna posodobitev besedila in njegovih prilog, zlasti da se upoštevajo najnovejše spremembe v davčni in trgovinski zakonodaji.
- Ker je ERS vključen v proračun EU, se bosta prilogi IV in V k *sedanjemu* sklepu razveljavili. Poleg tega je bila v sklep vključena Priloga I o odročnih ČDO. Priloga III o upravljanju EIB z lastnimi sredstvi bo razveljavljena.
- Dodajanje in posodobitev določb, ki odražajo stanje odnosov z Grenlandijo v skladu s členom 3 (cilji, načela in vrednote), členom 5 (skupni interesi, dopolnjevanje in prednostne naloge), členom 13 (vodilna načela za dialog), členom 23 (novi člen o surovinah), členom 31 (sodelovanje na področju raziskav in inovacij) in členom 35 (javno zdravje in varnost preskrbe s hrano).
- Del IV o financiranju sodelovanja vključuje namenska finančna sredstva iz proračunskega razdelka 6 „sosedstvo in svet“ za ČDO. Določa tudi naslednje:
 - splošno klavzulo o sklicevanju na instrument za sosodstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje za izvajanje finančnega sodelovanja iz predlaganega sklepa. Kljub temu bo predlagani sklep še naprej zagotavljal specifično in poenostavljeno pripravo programov za ČDO,
 - ČDO bodo prav tako še naprej upravičeni, da v okviru naslednjega večletnega finančnega okvira načeloma sodelujejo v programih Unije. Upravičeni bodo do tematskih programov in ukrepov hitrega odzivanja v okviru instrumenta za sosodstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje,
 - Posebna določba/instrument omogoča Komisiji, da dejavno spodbuja znotrajregijske projekte med ČDO, državami ali ozemlji AKP in državami ali ozemlji zunaj AKP ter najbolj oddaljenimi regijami Unije.

Predlog

SKLEP SVETA

o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji, vključno z odnosi med Evropsko unijo na eni strani ter Grenlandijo in Kraljevino Dansko na drugi strani (sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 203 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta²⁶,

v skladu s posebnim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Ta sklep določa pravila in postopek za pridružitvev čezmorskih držav in ozemelj (v nadaljnjem besedilu: ČDO), vključno z Grenlandijo, Evropski uniji ter nadomešča Sklep Sveta 2013/755/EU²⁷ (v nadaljnjem besedilu: sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj) in Sklep Sveta 2014/137/EU²⁸ (v nadaljnjem besedilu: sklep o Grenlandiji).
- (2) V skladu s členom 204 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) se določbe členov 198 do 203 PDEU uporabljajo za Grenlandijo ob upoštevanju posebnih določb Protokola št. 34 k PDEU o posebnih ureditvah za Grenlandijo. V skladu s Pogodbo o Grenlandiji²⁹ so odnosi med Unijo na eni strani ter Grenlandijo in Kraljevino Dansko na drugi strani urejeni s Sklepom Sveta 2014/137/EU³⁰, ki poudarja tesne zgodovinske, politične, gospodarske in kulturne povezave med Unijo in Grenlandijo ter opredeljuje posebno partnerstvo in sodelovanje. Sklep 2014/137/EU preneha veljati 31. decembra 2020.
- (3) S 1. januarjem 2021 bi se morala pomoč Unije za ČDO, ki se je prej financirala iz Evropskega razvojnega sklada (ERS), financirati iz splošnega proračuna Unije.
- (4) Da bi racionalizirali število instrumentov za zunanje financiranje in njihovo uspešnost, bi bilo treba odnose z vsemi ČDO, vključno z Grenlandijo, združiti z nadomestitvijo Sklepa o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj ter Sklepa o Grenlandiji z enim sklepom.
- (5) Partnerstvo v skladu s tem sklepom bi moralo omogočiti nadaljevanje močnih odnosov med Unijo na eni strani in vsemi ČDO na drugi strani.

²⁶ Mnenje z dne xx/xx/xxxx (še ni objavljeno v *Uradnem listu Evropske unije*).

²⁷ Sklep 2013/755/EU z dne 25. novembra 2013 o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji (Sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj) (UL L 344, 19.12.2013, str. 1).

²⁸ Sklep 2014/137/EU z dne 14. marca 2014 o odnosih med Evropsko unijo na eni strani ter Grenlandijo in Kraljevino Dansko na drugi strani (sklep o Grenlandiji) (UL L 76, 15.3.2014, str. 1).

²⁹ Pogodba, ki v zvezi z Grenlandijo spreminja pogodbe o ustanovitvi Evropskih skupnosti (UL L 29, 1.2.1985, str. 1).

³⁰ UL L 76, 15.3.2014, str. 1.

- (6) Ta novi sklep bi moral poudariti posebnosti sodelovanja z Grenlandijo, kot so cilj, da se ohranijo tesne in trajne vezi med Unijo, Grenlandijo in Dansko, priznanje geostrateškega položaja Grenlandije, pomen dialoga o politikah med Grenlandijo in Unijo, obstoj sporazuma o partnerstvu v ribiškem sektorju med Unijo in Grenlandijo ter morebitno sodelovanje o vprašanjih v zvezi z Arktiko. Z možnostjo razvoja proaktivne agende in uresničevanjem skupnih interesov bi sklep moral omogočiti odzivanje na svetovne izzive, zlasti vse večje vplive podnebnih sprememb na človekovo delovanje in okolje, pomorski promet, naravne vire, vključno s surovinami in ribjim staležem, pa tudi raziskave in inovacije.
- (7) PDEU in njena sekundarna zakonodaja se ne uporabljajo samodejno za ČDO, razen nekaterih določb, v katerih je to izrecno določeno. Čeprav ČDO niso tretje države, niso del enotnega trga in morajo upoštevati obveznosti, ki jih imajo tretje države v zvezi s trgovino, predvsem pravila o poreklu, standarde za zdravje in zdravstveno varstvo rastlin ter zaščitne ukrepe.
- (8) Posebni odnosi med Unijo in ČDO napredujejo od razvojnega sodelovanja k vzajemnemu partnerstvu, da se podpre trajnostni razvoj ČDO. Poleg tega bi morala solidarnost med Unijo in ČDO temeljiti na edinstvenih odnosih med njimi in na dejstvu, da so ČDO del iste „evropske družine“.
- (9) Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 (v nadaljnjem besedilu: Agenda 2030), ki so jo septembra 2015 sprejeli Združeni narodi, je odziv mednarodne skupnosti na svetovne izzive in trende v zvezi s trajnostnim razvojem. Agenda 2030 temelji na ciljih trajnostnega razvoja, Pariškem sporazumu o podnebnih spremembah in akcijski agendi iz Adis Abebe ter je okvir s preoblikovalno močjo za izkoreninjenje revščine in doseganje trajnostnega razvoja na svetovni ravni. Njeno področje uporabe je univerzalno in zagotavlja celovit skupni okvir za ukrepe, ki se uporablja tako za Unijo kot za njene partnerje. Zagotavlja ravnovesje med gospodarskimi, socialnimi in okoljskimi razsežnostmi trajnostnega razvoja, pri čemer priznava bistvene medsebojne povezave med njegovimi cilji. Cilj Agende 2030 je, da ne bo nihče zapostavljen. Njeno izvajanje bo tesno usklajeno z drugimi mednarodnimi zavezami. Pri ukrepih, ki se izvajajo v okviru tega sklepa, bo posebna pozornost namenjena medsebojnim povezavam med cilji trajnostnega razvoja in celostnimi ukrepi, ki lahko ustvarijo dodatne koristi in usklajeno izpolnijo več ciljev.
- (10) Pridružitev med Unijo in ČDO bi morala še naprej temeljiti na treh bistvenih stebrih, in sicer povečanju konkurenčnosti, krepitvi odpornosti in zmanjšanju ranljivosti čezmorskih držav in ozemelj, ter spodbujanju sodelovanja in povezovanja med ČDO in drugimi partnerji oziroma sosednjimi regijami.
- (11) Finančna pomoč Unije, ki se dodeli prek tega partnerstva, bi morala dati razvoju ČDO evropsko perspektivo ter prispevati h krepitvi tesnih in dolgoročnih vezi z njo, hkrati pa izboljšati položaj ČDO kot naprednih oddaljenih ozemelj Unije na podlagi skupnih vrednot in zgodovine, ki partnerici povezujejo.
- (12) Glede na geografski položaj ČDO in kljub različnim statusom glede na pravo Unije vsakega od akterjev na določenem geografskem območju bi bilo treba v interesu vseh strani uresničevati sodelovanje med njimi in njihovimi sosedami, pri čemer je poseben poudarek dan področjem, ki so v skupnem interesu, ter spodbujanju vrednot in standardov Unije.
- (13) Veliko ČDO je sosed najbolj oddaljenim regijam iz člena 349 PDEU, afriškim, karibskim in pacifiškim državam (AKP) ter drugim tretjim ozemljem in državam ter si z njimi delijo skupne potrebe od prilagajanja podnebnim spremembam in blažitve teh sprememb ter ohranjanja biotske raznovrstnosti do vprašanj v zvezi z oceani, diverzifikacijo gospodarstva in zmanjševanjem tveganja nesreč.

- (14) Sporočilo Komisije z dne 24. oktobra 2017 „Trdnejše in prenovljeno strateško partnerstvo z najbolj oddaljenimi regijami EU“³¹, sklepi 15. in 16. foruma ČDO-EU ter priporočila Komisije za pogajanja o sporazumu o partnerstvu med Evropsko unijo in državami AKP³² pozivajo k okrepitvi programov regionalnega sodelovanja, ki vključujejo ČDO in njihove sosede.
- (15) ČDO imajo bogato kopensko in morsko biotsko raznovrstnost. Podnebne spremembe vplivajo na naravno okolje ČDO in ogrožajo njihov trajnostni razvoj. Ukrepi na področjih ohranjanja biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev, zmanjšanja tveganja nesreč, trajnostnega upravljanja naravnih virov in spodbujanja trajnostne energije prispevajo k prilagoditvi in ublažitvi podnebnih sprememb v ČDO. Namen pridružitve bi moralo biti zagotavljanje ohranjanja, obnove in trajnostne uporabe biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev, kot ključnega elementa za uresničitev trajnostnega razvoja.
- (16) Z odražanjem pomembnosti obvladovanje podnebnih sprememb v skladu z zavezo Unije za izvajanje Pariškega sporazuma in ciljev ZN za trajnostni razvoj bo ta program prispeval k vključevanju podnebnih ukrepov v vse politike Unije in k doseganju skupnega cilja 25 % odhodkov proračuna Unije, namenjenih podpori podnebnih ciljev. Z ukrepi v okviru tega programa naj bi se zagotovilo 20 % skupnih finančnih sredstev programa za podnebne cilje. Ustrezni ukrepi bodo opredeljeni med izvajanjem programa in ponovno ocenjeni v okviru postopkov vmesnega ocenjevanja in pregledov.
- (17) V odnosih med Unijo in ČDO bi bilo treba priznati, da bi slednji lahko pomembno prispevali k izpolnjevanju zavez Unije v okviru večstranskih okoljskih sporazumov.
- (18) Unija in ČDO priznavajo, da sta izobraževanje in poklicno usposabljanje posebno pomembna za uresničitev trajnostnega razvoja ČDO.
- (19) Pridružitve med Unijo in ČDO bi morala upoštevati ohranitev kulturne raznolikosti in identitete ČDO in k temu prispevati.
- (20) Trgovina in s trgovino povezano sodelovanje med Unijo in ČDO bi morala prispevati k uresnitvi cilja trajnostnega gospodarskega in družbenega razvoja ter varstva okolja.
- (21) Ta sklep bi moral zagotavljati bolj prilagodljiva pravila o poreklu, vključno z novimi možnostmi kumulacije porekla. Kumulacija bi morala biti mogoča ne le s ČDO in državami podpisnicami Sporazuma o gospodarskem partnerstvu, ampak pod določenimi pogoji tudi za proizvode s poreklom iz držav, s katerimi Unija uporablja sporazum o prosti trgovini, in za proizvode, ki v Unijo vstopajo brez dajatev in kvot v okviru splošnega sistema preferencialov Unije, tudi v skladu s pogoji. Ti pogoji so potrebni za preprečitev izogibanja izpolnjevanju obvez iz trgovinskih določb in za zagotovitev pravnega delovanja sistemov kumulacije.
- (22) Postopke za potrjevanje porekla iz ČDO bi bilo treba posodobiti, in sicer v interesu gospodarskih subjektov in zadevnih uprav v ČDO. Določbe o upravnem sodelovanju med Unijo in ČDO bi bilo treba prav tako ustrezno posodobiti.
- (23) Poleg tega je treba določiti tudi dovolj podrobne predpise o zaščiti in nadzoru. To bo omogočilo ČDO, pristojnim organom Unije in gospodarskim subjektom, da se zanašajo na jasna in pregledna pravila in postopke. Navsezadnje je v skupnem interesu, da se zagotovi pravilna uporaba postopkov in ureditev, ki ČDO omogočajo izvoz blaga v Unijo brez dajatev in kvot.
- (24) Ob upoštevanju ciljev integracije in razvoja svetovne trgovine na področju storitev in ustanavljanja podjetij je treba podpirati razvoj trgov storitev in naložbenih možnosti z izboljšanjem tržnega dostopa storitev in naložb ČDO na trg Unije. Glede na to bi morala Unija

³¹ COM(2017) 623 final z dne 24. oktobra 2017.

³² COM(2017) 763 final z dne 12. decembra 2017.

ČDO ponuditi najboljšo možno raven obravnave, kot jo nudi vsem drugim trgovinskim partnerjem s splošnimi klavzulami o državi z največjimi ugodnostmi, ob čemer bi se morale ČDO zagotoviti možnosti za bolj prilagodljive trgovinske odnose, in sicer tako, da se obravnava, ki jih ČDO zagotavljajo Uniji, omeji na obravnavo, ki jo zagotavljajo drugim velikim trgovinskim partnerjem oz. gospodarstvom.

- (25) Sodelovanje na področju finančnih storitev med Unijo in ČDO bi moralo prispevati k oblikovanju varnejšega, zanesljivejšega, preglednejšega finančnega sistema, ki je bistven za spodbujanje svetovne finančne stabilnosti ter podpiranje trajnostne rasti. Prizadevanja na tem področju bi morala biti usmerjena na približevanje mednarodno dogovorjenim standardom in približevanje predpisov ČDO pravnemu redu Unije na področju finančnih storitev. Ustrezno pozornost bi bilo treba nameniti krepitvi upravne zmogljivosti organov ČDO, med drugim tudi na področju nadzora.
- (26) Finančna pomoč Unije mora biti usmerjena na področja, kjer ima največji učinek, pri tem pa je treba upoštevati njeno zmožnost, da deluje v svetovnem merilu in se odzove na globalne izzive, kot so izkoreninjenje revščine, trajnosten in vključujoč razvoj ter spodbujanje demokracije, dobrega upravljanja, človekovih pravic in pravne države po vsem svetu, njeno dolgoročno in predvidljivo zavezanost zagotavljanju razvojne pomoči in njeno vlogo pri usklajevanju z državami članicami.
- (27) Za namene učinkovitosti, poenostavitve in priznavanja upravljavskih sposobnosti organov ČDO bi bilo treba finančna sredstva, ki se dodelijo ČDO, upravljati na podlagi vzajemnega partnerstva. Poleg tega bi morali organi ČDO prevzeti odgovornost za oblikovanje in izvajanje tistih politik, o katerih sta se pogodbenici dogovorili, da jih bosta sprejeli kot strategije sodelovanja. Pri pripravi in izvajanju programov bi bilo treba upoštevati dejstvo, da so upravni in človeški viri v ČDO omejeni.
- (28) Ta sklep določa finančna sredstva za pridružitve čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji („sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj“), ki za Evropski parlament in Svet pomenijo prednostni referenčni znesek v letnem proračunskem postopku v smislu točke 16 Medinstitucionalnega sporazuma z dne [---] med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju.
- (29) Za ta sklep se uporabljajo horizontalna finančna pravila, ki sta jih sprejela Evropski parlament in Svet na podlagi člena 322 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Ta pravila so določena v finančni uredbi in določajo zlasti postopek za pripravo in izvrševanje proračuna prek nepovratnih sredstev, javnih naročil, nagrad in posrednega izvrševanja ter urejajo nadzor odgovornosti finančnih akterjev. Pravila, sprejeta na podlagi člena 322 PDEU, se nanašajo tudi na zaščito proračuna Unije v primeru splošnih pomanjkljivosti v zvezi z načelom pravne države v državah članicah, saj je spoštovanje tega načela bistven predpogoj za dobro finančno poslovanje in učinkovito financiranje Unije.
- (30) Vrste financiranja in načini izvajanja iz tega sklepa bi se morali izbrati na podlagi njihove primernosti za uresničevanje specifičnih ciljev ukrepov in doseganje rezultatov, pri čemer se upoštevajo zlasti stroški kontrol, upravno breme ter pričakovano tveganje, da bo prišlo do kršitev. Pri tem bi bilo treba upoštevati uporabo pavšalnih zneskov, pavšalnih stopenj in stroškov na enoto ter financiranje, ki ni vezano na stroške, kot je določeno v členu 125(1) finančne uredbe.
- (31) Unija bi si morala prizadevati za najučinkovitejšo možno uporabo razpoložljivih virov in s tem za optimizacijo učinka svojega zunanjega delovanja. V ta namen bi bilo treba zagotoviti povezovanje in dopolnjevanje instrumentov Unije za zunanje financiranje ter ustvariti sinergije z drugimi politikami in programi Unije. Da bi se v največji možni meri povečal učinek

kombiniranega posredovanja za doseganje skupnega cilja, bi ta sklep moral omogočati kombiniranje financiranja z drugimi programi Unije, če le prispevki ne krijejo istih stroškov.

- (32) Ta sklep bi se moral po potrebi sklicevati na [uredbo NDICI] za namen izvajanja sodelovanja ter tako zagotavljati skladnost pri upravljanju z različnimi instrumenti.
- (33) Za upoštevanje razvoja in sprememb v carinski in trgovinski zakonodaji bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastila, da v skladu s členom 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije sprejme akte v zvezi z vsebino prilog II, III in IV, da se ji tako omogoči, da te spremembe prenese v sklep. V skladu z odstavkoma 22 in 23 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje³³ je ta program treba oceniti na podlagi informacij, zbranih na podlagi posebnih zahtev glede spremljanja, pri čemer se je treba izogniti pretiranemu urejanju in upravnim bremenom, zlasti za države članice. Te zahteve lahko po potrebi vključujejo merljive kazalnike, ki so osnova za ocenjevanje učinkov programa na terenu. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, tudi na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje³⁴. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njihovi strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (34) Sklicevanja na instrumente zunanje pomoči v členu 9 Sklepa Sveta 2010/427/EU³⁵ bi bilo treba razumeti tudi kot sklicevanja na ta sklep. Komisija bi morala zagotoviti, da se ta sklep izvaja v skladu z vlogo ESZD, kot je določena v navedenem sklepu.
- (35) Za zagotovitev enotnih pogojev za izvajanje členov 10(6) in 16(8) Priloge II, člena 2 Priloge III ter členov 5 in 6 Priloge IV k temu sklepu bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Ta pooblastila bi bilo treba *izvajati* v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta.
- (36) V skladu s finančno uredbo, Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta³⁶, Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95³⁷, Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96³⁸ in Uredbo Sveta (EU) 2017/1939³⁹ bi bilo treba finančne interese Unije zaščititi z učinkovitimi in sorazmernimi ukrepi, ki vključujejo preprečevanje, odkrivanje, odpravljanje in preiskovanje nepravilnosti, tudi goljufij, povračilo izgubljenih, neupravičeno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev ter po potrebi naložitev upravnih sankcij. Zlasti lahko v skladu z Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 in Uredbo (Euratom, ES) št. 2185/96 Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) izvaja upravne preiskave, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, da bi ugotovil, ali je prišlo do goljufije, korupcije ali drugih nezakonitih ravnanj, ki

³³ Medinstitucionalni sporazum med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje (UL L 123, 12.5.2016, str. 1).

³⁴ Glej prejšnjo opombo.

³⁵ Sklep Sveta 2010/427/EU z dne 26. julija 2010 o organizaciji in delovanju Evropske službe za zunanje delovanje (UL L 201, 3.8.2010, str. 30).

³⁶ Uredba (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL L 248, 18.9.2013, str. 1).

³⁷ Uredba (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (UL L 312, 23.12.1995, str. 1).

³⁸ Uredba (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi (UL L 292, 15.11.1996, str. 2).

³⁹ Uredba (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) (UL L 283, 31.10.2017, str. 1).

škodijo finančnim interesom Unije. V skladu z Uredbo (EU) 2017/1939 lahko Evropsko javno tožilstvo (v nadaljnjem besedilu: EJT) preiskuje in preganja goljufije ter druga kazniva dejanja, ki škodijo finančnim interesom Unije, kot je določeno v Direktivi (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁰. V skladu s finančno uredbo mora vsaka oseba ali subjekt, ki prejema sredstva Unije, v celoti sodelovati pri zaščiti finančnih interesov Unije ter Komisiji, uradu OLAF, EJT in Evropskemu računskemu sodišču podeliti potrebne pravice in dostop ter zagotoviti, da vse tretje osebe, ki so vključene v izvrševanje sredstev Unije, podelijo enakovredne pravice. Zato bi morali sporazumi s tretjimi državami in ozemlji ter z mednarodnimi organizacijami, kot tudi vse pogodbe ali sporazumi, ki izhajajo iz izvajanja tega sklepa, vsebovati določbe, ki Komisijo, Računsko sodišče in urad OLAF izrecno pooblašajo za izvajanje revizij, pregledov in inšpekcij na kraju samem v skladu z njihovimi pristojnostmi ter zagotavljajo, da vse tretje osebe, ki so vključene v izvrševanje financiranja Unije, podelijo enakovredne pravice.

- (37) Na podlagi tega sklepa bi moral biti Svet zmožen za vse zgoraj navedene dejavnike imeti inovativen odziv, ki je dosleden in prilagojen različnim razmeram –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

DEL I

SPLOŠNE DOLOČBE O PRIDRUŽITVI ČEZMORSKIH DRŽAV IN OZEMELJ UNIJI

POGLAVJE 1

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Predmet urejanja

1. Ta sklep vzpostavlja pridružitev čezmorskih držav in ozemelj (v nadaljnjem besedilu: ČDO) Uniji (v nadaljnjem besedilu: pridružitev), ki je partnerstvo, ki temelji na členu 198 PDEU in katerega namen je podpreti trajnostni razvoj ČDO ter spodbujati uveljavljanje vrednot in standardov Unije v širšem svetu.
2. Partnerji v pridružitvi so Unija, ČDO in države članice, s katerimi so povezani.
3. Ta sklep v členu 73 določa program financiranja za pridružitev vseh ČDO za obdobje 2021 do 2027 (v nadaljnjem besedilu: program). Določa cilje programa, oblike financiranja s strani Unije in pravila za zagotavljanje takega financiranja, kot je določeno v Prilogi I k temu sklepu.

Člen 2

Ozemeljska veljavnost

Ta pridružitev se uporablja za ČDO, navedene v Prilogi II k PDEU.

⁴⁰ Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198, 28.7.2017, str. 29).

Člen 3
Cilji, načela in vrednote

1. Pridružitve med Unijo in ČDO temelji na ciljnih, načelih in vrednotah, ki so skupni ČDO, državam članicam, s katerimi so povezani, in Uniji.
2. Partnerji priznavajo pravice drugih partnerjev, da določijo svojo politiko trajnostnega razvoja in prednostne naloge na tem področju ter določijo lastne ravni domačega varstva okolja in zaščite dela ter da ustrezno sprejemajo ali spreminjajo relevantne zakone in politiko v skladu z mednarodno priznanimi standardi in sporazumi. Pri tem si prizadevajo zagotoviti visoko raven varstva okolja in zaščite dela.
3. Partnerji pri izvajanju tega sklepa ravnajo po načelih preglednosti, subsidiarnosti in učinkovitosti ter enako obravnavajo vse tri stebre trajnostnega razvoja ČDO: gospodarski razvoj, družbeni razvoj in varstvo okolja.
4. Glavni cilj tega sklepa je spodbujati gospodarski in družbeni razvoj ČDO ter vzpostaviti tesne gospodarske vezi med njimi in Unijo kot celoto. Namen pridružitve je uresničiti ta splošni cilj, in sicer s povečanjem konkurenčnosti ČDO, krepitevijo odpornosti ČDO, zmanjšanjem njihove ogroženosti na področju gospodarstva in varstva okolja ter spodbujanjem sodelovanja med njimi in drugimi partnerji.
5. V skladu s členom 3(5) in členom 21 PEU so specifični cilji tega sklepa naslednji:
 - (a) spodbujanje sodelovanja s ČDO in podpora temu sodelovanju;
 - (b) podpora Grenlandiji in sodelovanje z njo pri reševanju glavnih izzivov, na primer dvigu ravni izobraževanja, ter prispevanje k zmogljivosti uprave Grenlandije za oblikovanje in izvajanje nacionalnih politik.
6. Pri uresničevanju teh ciljev je treba spoštovati temeljna načela svobode, demokracije, človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pravne države, dobrega upravljanja in trajnostnega razvoja, ki so skupna ČDO in državam članicam, s katerimi so povezani.

Člen 4
Upravljanje pridružitve

Pridružitve upravljajo Komisija in organi ČDO ter, če je potrebno, država članica, s katero je posamezen ČDO povezan, v skladu njihovimi posameznimi institucionalnimi, pravnimi in finančnimi pristojnostmi.

Člen 5
Skupni interesi, dopolnjevanje in prednostne naloge

1. Pridružitve je okvir za politični dialog in sodelovanje pri vprašanih skupnega interesa.
2. Prednost ima sodelovanje na področjih skupnega interesa, kot so:
 - (a) gospodarska diverzifikacija gospodarstev ČDO, vključno z nadaljnjim povezovanjem v svetovna in regionalna gospodarstva; v posebnem primeru Grenlandije je treba povečati usposobljenost njene delovne sile;
 - (b) spodbujanje zelenega in modrega gospodarstva;
 - (c) trajnostno upravljanje naravnih virov, vključno z ohranjanjem in trajnostno uporabo biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev;
 - (d) blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje na njihove vplive;

- (e) ukrepi za zmanjšanje tveganja nesreč;
 - (f) spodbujanje raziskav, inovacij in dejavnosti znanstvenega sodelovanja;
 - (g) spodbujanje družbenih, kulturnih in gospodarskih izmenjav med ČDO, njihovimi sosednjimi državami in drugimi partnerji;
 - (h) vprašanja v zvezi z Arktiko.
3. Cilj sodelovanja na področjih skupnega interesa je spodbuditi samozadostnost ČDO in razvoj njihovih zmogljivosti za oblikovanje, izvajanje in spremljanje strategij in politik iz odstavka 2.

Člen 6

Spodbujanje pridružitve

1. Za krepitev svojih medsebojnih odnosov si Unija in ČDO prizadevajo seznaniti svoje državljane glede pridružitve, zlasti s spodbujanjem povezovanja in sodelovanja med organi, akademsko skupnostjo, civilno družbo in podjetji ČDO na eni strani in njihovimi sogovorniki v Uniji na drugi strani.
2. ČDO si prizadevajo za krepitev in spodbujanje svojih odnosov z Unijo kot celoto. Države članice podpirajo ta prizadevanja.

Člen 7

Regionalno sodelovanje, regionalno povezovanje in sodelovanje z drugimi partnerji

1. V skladu s členom 3 tega sklepa je namen te pridružitve podpreti ČDO pri njihovih prizadevanjih za udeležbo v ustreznih mednarodnih, regionalnih in/ali podregionalnih pobudah sodelovanja ter regionalnih ali podregionalnih postopkih povezovanja v skladu z njihovimi lastnimi željami ter cilji in prednostnimi nalogami, ki jih opredelijo pristojni organi ČDO.
2. V ta namen lahko Unija in ČDO izmenjujejo informacije in najboljše prakse ali vzpostavijo druge oblike tesnega sodelovanja in usklajevanja z drugimi partnerji v okviru članstva ČDO v regionalnih in mednarodnih organizacijah, če je primerno, s pomočjo mednarodnih sporazumov.
3. Namen pridružitve je podpreti sodelovanje med ČDO in drugimi partnerji na področjih sodelovanja, ki so določena v delih II in III tega sklepa. V zvezi s tem je cilj pridružitve spodbuditi sodelovanje med ČDO in najbolj oddaljenimi regijami iz člena 349 PDEU, njihovimi sosednjimi državami AKP ter državami in ozemlji, ki niso države AKP. Unija za uresničitev tega cilja izboljša usklajevanje in sinergije med zadevnimi programi Unije. Unija si tudi prizadeva za vključevanje ČDO v različne oblike dialoga, ki ga ima z njihovimi sosednjimi državami, ne glede na to, ali so ali niso države ali ozemlja AKP, in z najbolj oddaljenimi regijami, kadar je to primerno.
4. Podpora članstvu ČDO v ustreznih organizacijah za regionalno povezovanje je osredotočena zlasti na:
 - (a) vzpostavljanje zmogljivosti ustreznih regionalnih organizacij in institucij, katerih članice so ČDO;
 - (b) regionalne ali podregionalne pobude, kot je izvajanje sektorskih reformnih politik, ki se nanašajo na področja sodelovanja, opredeljena v delih II in III tega sklepa;

- (c) ozaveščenost ČDO o učinkih procesov regionalnega povezovanja na različnih področjih in njihovo razumevanje;
- (d) sodelovanje ČDO pri razvoju regionalnih trgov v okviru organizacij regionalnega povezovanja;
- (e) čezmejne naložbe med ČDO in njihovimi sosedi.

Člen 8

Sodelovanje v evropskih združenjih za teritorialno sodelovanje

Na podlagi uporabe člena 7(1), (2) in (3) tega sklepa pobude za sodelovanje ali druge oblike sodelovanja pomenijo tudi to, da vladni organi, regionalne in podregionalne organizacije, lokalni organi in po potrebi tudi javni in zasebni organi ali institucije (vključno s ponudniki javnih storitev) iz ČDO lahko sodelujejo v evropskih združenjih za teritorialno sodelovanje (EZTS) v skladu s pravili in cilji dejavnosti sodelovanja, ki se opravljajo na podlagi tega sklepa in Uredbe (EU) št. 1302/2013⁴¹ ter v skladu z ureditvami, ki se uporabljajo v državi članici, s katero so ČDO povezani.

Člen 9

Posebna obravnava

1. Pri pridružitvi se upošteva raznolikost ČDO v smislu gospodarskega razvoja in njihove sposobnosti, da v celoti izkoristijo regionalno sodelovanje in regionalno povezovanje iz člena 7.
2. Posebna obravnava se vzpostavi za odročne ČDO.
3. Da bi se odpravile strukturne in druge ovire za razvoj odročnih ČDO, ta posebna obravnava upošteva njihove posebne težave, med drugim pri določanju obsega finančne pomoči in pogojev v zvezi z njo.
4. ČDO, za katerega velja, da je odročen, je Saint Pierre in Miquelon.

POGLAVJE 2

SODELOVANJE

Člen 10

Splošno

1. Pridružitve temelji na širokem dialogu in posvetovanjih o vprašanih skupnega interesa med ČDO, državami članicami, s katerimi so povezani, in Komisijo ter, če je primerno, Evropsko investicijsko banko (v nadaljnjem besedilu: EIB).
2. ČDO organizirajo, kadar je to ustrezno, dialog in posvetovanja z organi in institucijami, kot so:
 - (a) pristojni lokalni in drugi javni organi,
 - (b) gospodarski in socialni partnerji,

⁴¹ Uredba (EU) št. 1302/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o spremembi Uredbe (ES) št. 1082/2006 o ustanovitvi evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS), kar zadeva razjasnitev, poenostavitev in izboljšanje ustanavljanja in delovanja takih združenj (UL L 347, 20.12.2013, str. 303).

- (c) drugi ustrezní organ, ki predstavlja civilno družbo, kot so okoljski partnerji, nevladne organizacije in institucije, odgovorne za spodbujanje enakosti med moškimi in ženskami.

Člen 11

Akterji sodelovanja

1. Akterji sodelovanja v ČDO so:
 - (a) vladni organi ČDO,
 - (b) lokalni organi v ČDO,
 - (c) ponudniki javnih storitev ter organizacije civilne družbe, kot so družbena in poslovna združenja ter združenja delodajalcev in sindikatov in lokalne, nacionalne ali mednarodne nevladne organizacije,
 - (d) regionalne in podregionalne organizacije.
2. Države članice, s katerimi so povezani ČDO, Komisijo obvestijo o vladnih in lokalnih organih iz točk (a) in (b) odstavka 1.

Člen 12

Odgovornosti nevladnih akterjev

1. Nevladni akterji imajo lahko vlogo v izmenjavi informacij in pri posvetovanjih o sodelovanju ter zlasti pri pripravi in izvajanju pomoči glede sodelovanja ter projektov ali programov sodelovanja. Nanje se lahko prenesejo pooblastila finančnega upravljanja za izvajanje teh projektov ali programov za podporo lokalnim razvojnim pobudam.
2. Nevladni akterji, ki so lahko izbrani za necentralizirano upravljanje projektov ali programov, se določijo v soglasju med organi ČDO, Komisijo in državo članico, s katero je ČDO povezan, upoštevajoč zadevno temo, njihovo strokovno znanje in izkušnje ter področje delovanja. Postopek določitve se v vsakem ČDO izvaja v okviru širšega dialoga in posvetovanja iz člena 10.
3. Namen pridružitve je prispevati k prizadevanjem ČDO za krepitev organizacij civilne družbe, zlasti glede njihovega ustanavljanja in razvoja ter oblikovanja ukrepov, potrebnih za začetek njihovega vključevanja v načrtovanje, izvajanje in ocenjevanje razvojnih strategij in programov.

POGLAVJE 3

INSTITUCIONALNI OKVIR PRIDRUŽITVE

Člen 13

Vodilna načela za dialog

1. Unija, ČDO in države članice, s katerimi so povezani, redno sodelujejo v celovitem in političnem dialogu.
2. Dialog se izvaja ob popolnem upoštevanju ustreznih institucionalnih, pravnih in finančnih pristojnosti Unije, ČDO in držav članic, s katerimi so povezani. Dialog se izvaja na prožen način. Lahko je formalen ali neformalen, na ustrezní ravni ali v ustrezní obliki ter se izvaja v okviru iz člena 14.

3. Dialog omogoča, da se ČDO popolnoma vključijo v izvajanje pridružitve.
4. Dialog je med drugim usmerjen na določena politična vprašanja, ki so v skupnem interesu ali splošnega pomena doseganje ciljev pridružitve.
5. Dialog z Grenlandijo zlasti zagotavlja podlago za širše sodelovanje in dialog na področjih, ki med drugim zadevajo energijo, podnebne spremembe in okolje, naravne vire, vključno s surovinami in ribjim staležem, pomorski promet, raziskave in inovacije ter arktično razsežnost navedenih vprašanj.

Člen 14

Pridružitvena telesa

1. V okviru pridružitve se vzpostavijo naslednje oblike dialoga:
 - (a) forum za dialog med ČDO in EU (v nadaljnjem besedilu: forum ČDO–EU) se organizira enkrat letno, da se srečajo organi ČDO, predstavniki držav članic in Komisija. Člani Evropskega parlamenta, predstavniki EIB in predstavniki najbolj oddaljenih regij se po potrebi pridružijo forumu ČDO–EU;
 - (b) Komisija, ČDO in države članice, s katerimi so povezani, se redno tristransko posvetujejo. Ta posvetovanja se organizirajo vsaj trikrat letno na pobudo Komisije ali na zahtevo ČDO in držav članic, s katerimi so povezani;
 - (c) v soglasju med ČDO, državami članicami, s katerimi so povezani, in Komisijo se za spremljanje izvajanja pridružitve oblikujejo delovne skupine, ki imajo svetovalno vlogo, in sicer v obliki, ki je primerna za obravnavana vprašanja. Te delovne skupine se lahko oblikujejo na zahtevo Komisije, države članice ali ČDO. Imajo tehnične razprave o zadevah, ki so posebnega pomena za ČDO in države članice, s katerimi so povezani, ter tako dopolnjujejo delo, opravljeno v okviru foruma ČDO–EU in/ali na tristranskih posvetovanjih.
2. Komisija predseduje forumu ČDO–EU, tristranskim posvetovanjem in delovnim skupinam ter na teh srečanjih opravlja sekretarske naloge.

DEL II

PODROČJA SODELOVANJA ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ V OKVIRU PRIDRUŽITVE

POGLAVJE 1

OKOLJSKA VPRAŠANJA, PODNEBNE SPREMEMBE, OCEANI IN ZMANJŠEVANJE NESREČ

Člen 15

Splošna načela

V okviru pridružitve se lahko sodelovanje na področju okolja, podnebnih sprememb in zmanjševanja tveganja nesreč nanaša na:

- (a) podporo pri prizadevanjih ČDO za opredelitev in izvajanje politik, strategij, akcijskih načrtov in ukrepov;
- (b) podporo pri prizadevanjih ČDO za povezovanje v regionalne mreže in pobude;
- (c) spodbujanje trajnostne uporabe virov in učinkovite rabe virov ter razdruževanja gospodarske rasti in degradacije okolja ter
- (d) podpora prizadevanjem ČDO, da delujejo kot regionalna središča ali centri odličnosti.

Člen 16

Trajnostno upravljanje ter ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev

V okviru pridružitve se lahko sodelovanje na področju trajnostnega upravljanja ter ohranjanja biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev nanaša na:

- (a) spodbujanje vzpostavitve in učinkovitega upravljanja morskih in kopenskih zavarovanih območij ter izboljšane upravljanja obstoječih zavarovanih območij;
- (b) spodbujanje trajnostnega upravljanja morskih in kopenskih virov, ki prispevajo k zaščiti vrst, habitatov in funkcij ekosistemov zunaj zavarovanih območij in zlasti ogroženih, občutljivih in redkih vrst;
- (c) krepitev ohranjanja in trajnostne rabe morske in kopenske biotske raznovrstnosti in ekosistemov z:
 - (i) obravnavo širšega izziva, ki ga podnebne spremembe predstavljajo za ekosisteme, z ohranjanjem zdravih, odpornih ekosistemov in spodbujanjem zelene in modre infrastrukture ter na ekosistemu temelječih pristopov k prilagajanju podnebnim spremembam in blažitvi teh sprememb, saj taki pristopi pogosto prinesejo več koristi;
 - (ii) krepitevijo zmogljivosti na lokalni, regionalni in/ali mednarodni ravni s spodbujanjem izmenjave informacij, znanja in najboljših praks med vsemi zainteresiranimi stranmi, vključno z javnimi organi, lastniki zemlje, zasebnim sektorjem, raziskovalci in civilno družbo;

- (iii) krepitvijo obstoječih programov za ohranjanje narave in s tem povezanih prizadevanj znotraj in zunaj varstvenih območij;
- (iv) širitvijo baze znanja in zapolnjevanjem vrzeli v znanju, vključno z opredelitvijo vrednosti funkcij ekosistema in ekosistemskih storitev;
- (d) spodbujanje in omogočanje regionalnega sodelovanja pri obravnavi vprašanj, kot so invazivne tuje vrste ali vplivi podnebnih sprememb;
- (e) razvoj mehanizmov za pridobitev sredstev, vključno s plačili za ekosistemske storitve.

Člen 17

Trajnostno gospodarjenje z gozdovi

V okviru pridružitve se lahko sodelovanje na področju trajnostnega gospodarjenja z gozdovi nanaša na uveljavljanje ohranjanja gozdov in trajnostnega gospodarjenja z njimi, vključno z njihovo vlogo pri varovanju okolja pred erozijo in nadzoru dezertifikacije, ter na pogozdovanje in upravljanje izvoza lesa.

Člen 18

Celovito upravljanje obalnega pasu

V okviru pridružitve se lahko sodelovanje na področju celovitega upravljanja obalnega pasu nanaša na:

- (a) podporo pri prizadevanjih ČDO za učinkovito trajnostno upravljanje morskih in obalnih območij z opredelitvijo strateških in celostnih pristopov k načrtovanju in upravljanju morskih in obalnih območij;
- (b) uskladitev interesov gospodarskih in družbenih dejavnosti, kot so ribištvo in akvakultura, turizem, pomorski promet in kmetijstvo, s potencialom morskih in obalnih območij v smislu obnovljivih virov energije in surovin, pri čemer se upoštevajo vplivi podnebnih sprememb in človekovih dejavnosti.

Člen 19

Oceani

1. V okviru pridružitve se lahko sodelovanje na področju mednarodnega upravljanja oceanov nanaša na:
 - (a) krepitev dialoga o zadevah skupnega interesa na tem področju;
 - (b) spodbujanje znanja o morju in uporabe biotehnologije, energije oceanov, pomorskega nadzora, upravljanja obalnih območij in upravljanja na podlagi ekosistemskega pristopa;
 - (c) spodbujanje celovitih pristopov na mednarodni ravni;
 - (d) dejavno spodbujanje dobrega upravljanja, najboljših praks in odgovornega upravljanja ribištva pri ohranjanju in trajnostnem upravljanju staležev rib, vključno s staleži rib v skupnem interesu in tistimi, ki jih upravljajo regionalne organizacije za upravljanje ribištva;
 - (e) dialog in sodelovanje za ohranjanje staležev rib, med drugim z ukrepi za boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu in učinkovitim sodelovanjem z regionalnimi organizacijami za upravljanje ribištva in v njihovem okviru. Dialog in sodelovanje zajemata programe nadzora in inšpekcijskih pregledov, spodbude in obveznosti za učinkovitejše dolgoročno upravljanje ribištva in obalnega okolja.

2. V okviru pridružitve ter ob zagotavljanju doslednosti in dopolnjevanja z obstoječimi sporazumi o partnerstvu v ribiškem sektorju temelji sodelovanje iz odstavka 1(d) in (e) na naslednjih načelih:
 - (a) obveznost odgovornega upravljanja ribištva in odgovorne ribolovne prakse;
 - (b) opustitev ukrepov ali dejavnosti, ki niso v skladu z načeli trajnostnega izkoriščanja ribolovnih virov;
 - (c) ob upoštevanju obstoječih ali morebitnih prihodnjih dvostranskih sporazumov o partnerstvu v ribiškem sektorju med Unijo in ČDO se obe strani želita redno posvetovati o ohranjanju in upravljanju živih morskih virov in izmenjavati informacije o trenutnem stanju virov v okviru ustreznih pridružitvenih teles iz člena 14.

Člen 20

Trajnostno gospodarjenje z vodami

1. V okviru pridružitve lahko Unija in ČDO sodelujejo na področju trajnostnega gospodarjenja z vodami prek vodne politike in vzpostavljanja institucij, zaščite vodnih virov, oskrbe z vodo na podeželskih in mestnih območjih za gospodinjske, industrijske ali kmetijske namene ter prek shranjevanja, distribucije in gospodarjenja z vodnimi viri ter ravnanja z odpadno vodo.
2. Na področju oskrbe z vodo in v sanitarnem sektorju se posebna pozornost nameni dostopu do oskrbe s pitno vodo in sanitarnih storitev na slabo pokritih področjih ter tistim, ki so posebej izpostavljena naravnim nesrečam, kar neposredno prispeva k razvoju človeških virov z izboljšanjem zdravstvenega stanja in povečanjem produktivnosti.
3. Sodelovanje na teh področjih se ravna po načelu, da je treba stalno potrebo po širitvi zagotavljanja osnovnih storitev v zvezi z vodo in sanitarijami tako mestnemu kot podeželskemu prebivalstvu obravnavati na okoljsko trajnosten način.

Člen 21

Ravnanje z odpadki

V okviru pridružitve se lahko sodelovanje na področju ravnanja z odpadki nanaša na spodbujanje uporabe najboljše okoljske prakse v vseh dejavnostih, povezanih z ravnanjem z odpadki, vključno z zmanjšanjem odpadkov, recikliranjem ali drugimi postopki za predelavo, na primer z energetsko predelavo in odstranjevanjem odpadkov.

Člen 22

Energetika

V okviru pridružitve se lahko sodelovanje na področju trajnostne energije nanaša na:

- (a) trajnostno proizvodnjo in distribucijo energije ter dostop do nje, zlasti razvoj, spodbujanje, uporabo in shranjevanje trajnostne nizkoogljične energije iz obnovljivih virov;
- (b) energetske politike in predpise, zlasti oblikovanje politik in sprejetje predpisov, ki zagotavljajo stroškovno sprejemljive in trajnostne tarife za energijo;
- (c) energetska učinkovitost, zlasti razvoj in uvedbo standardov energetske učinkovitosti in izvajanje ukrepov za energetska učinkovitost v različnih sektorjih (industrijskem, komercialnem ter javnem sektorju in v gospodinjstvih), pa tudi spremljevalne vzgojne dejavnosti in dejavnosti ozaveščanja;

- (d) prevoz, zlasti razvoj, spodbujanje in uporabo okolju prijaznih javnih in zasebnih prevoznih sredstev, kot so vozila na hibridni, električni ali vodikov pogon, sheme za souporabo avtomobila in kolesarjenje;
- (e) prostorsko načrtovanje in gradbeništvo, zlasti spodbujanje in uvedbo visokih okoljskih standardov kakovosti in visoke energetske učinkovitosti pri urbanističnem načrtovanju in gradnji ter
- (f) turizem, zlasti spodbujanje energetske samozadostnih infrastruktur (ki temeljijo na obnovljivih virih energije) in/ali infrastruktur zelenega turizma.

Člen 23 **Surovine**

V okviru pridružitve se sodelovanje na področju surovin, vključno z redkimi zemeljskimi elementi, lahko nanaša na spodbujanje sektorja surovin, ki je trajnosten glede vseh dejavnosti, povezanih z rudarstvom, njegovi cilji pa so:

- (a) učinkovita raba virov;
- (b) spodbujanje recikliranja;
- (c) razvoj in krepitev varstva okolja;
- (d) okolju prijazno ravnanje in izkoriščanje;
- (e) krepitev zmogljivosti, usposabljanje, inovacije, raziskave in poslovni ukrepi za izkoriščanje in pridobivanje surovin na lokalni, regionalni in nacionalni ravni.

Člen 24 **Podnebne spremembe**

V okviru pridružitve je namen sodelovanja na področju podnebnih sprememb podpreti pobude ČDO glede blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja na negativne posledice teh sprememb ter lahko zajema:

- (a) pridobivanje dokazov, opredelitev ključnih tveganj ter ozemeljskih, regionalnih in/ali mednarodnih dejavnosti, načrtov ali ukrepov za prilagajanje na podnebne spremembe ali blažitev njihovih negativnih posledic;
- (b) prispevanje k prizadevanjem partnerskih držav pri izpolnjevanju njihovih zavez glede podnebnih sprememb v skladu s Pariškim sporazumom o podnebnih spremembah;
- (c) vključitev prilagajanja podnebnim spremembam in ublažitve njihovih posledic v javne politike in strategije;
- (d) pripravo in zbiranje statističnih podatkov in kazalnikov, ki so osnovno orodje za oblikovanje politike in njeno izvajanje ter
- (e) spodbujanje sodelovanja ČDO v regionalnih in mednarodnih dialogih, da bi spodbujali sodelovanje, vključno z izmenjavo znanja in izkušenj.

Člen 25 **Zmanjševanje tveganja nesreč**

V okviru pridružitve se lahko sodelovanje na področju zmanjševanja tveganja nesreč nanaša na:

- (a) razvoj ali izpopolnjevanje sistemov, vključno z infrastrukturami, za preprečevanje nesreč in pripravljenost nanje, vključno s sistemi predvidevanja in zgodnjega opozarjanja, za zmanjšanje posledic nesreč;
- (b) razvoj podrobnega poznavanja izpostavljenosti nesrečam in sedanjih zmogljivosti odziva v ČDO in regijah, v katerih se nahajajo;
- (c) krepitev obstoječih ukrepov preprečevanja nesreč in priprave nanje na lokalnih, nacionalnih in regionalnih ravneh;
- (d) izboljšanje sposobnosti odzivanja zadevnih akterjev, da bi bili bolj usklajeni, učinkoviti in uspešni;
- (e) izboljšanje ozaveščanja in obveščanja prebivalstva glede izpostavljenosti tveganjem, preprečevanja, priprave in odziva v primeru nesreče, s ustreznim upoštevanjem posebnih potreb invalidnih oseb;
- (f) krepitev sodelovanja med ključnimi akterji, ki so vključeni v civilno zaščito ter
- (g) spodbujanje sodelovanja ČDO v regionalnih, evropskih in/ali mednarodnih telesih, da se omogočita bolj redna izmenjava informacij in tesnejše sodelovanje med različnimi partnerji v primeru nesreče.

POGLAVJE 2

DOSTOPNOST

Člen 26

Splošni cilji

1. V okviru pridružitve je namen sodelovanja na področju dostopnosti:
 - (a) zagotoviti boljši dostop ČDO do svetovnih prometnih omrežij ter
 - (b) zagotoviti boljši dostop ČDO do informacijskih in komunikacijskih tehnologij in storitev.
2. Sodelovanje v smislu odstavka 1 lahko obsega:
 - (a) oblikovanje politik in vzpostavljanje institucij;
 - (b) cestni, železniški, zračni in pomorski prevoz oziroma prevoz po celinskih plovnih poteh ter
 - (c) skladiščne zmogljivosti na morju in na letališčih.

Člen 27

Pomorski promet

1. V okviru pridružitve je sodelovanje na področju pomorskega prometa namenjeno razvoju in spodbujanju stroškovno učinkovitih ter učinkovitih storitev pomorskega prometa v ČDO in se lahko nanaša na:
 - (a) spodbujanje učinkovite odpreme tovara po ekonomičnih in trgovinsko sprejemljivih cenah;
 - (b) spodbujanje večje udeležbe ČDO pri opravljanju mednarodnih pomorskih prevoznih storitev;
 - (c) spodbujanje regionalnih programov;
 - (d) pomoč za vključitev lokalnega zasebnega sektorja v pomorske prevozne dejavnosti ter

- (e) razvoj infrastrukture.
- 2. Unija in ČDO spodbujajo varnost pomorskega prevoza, varnost posadk in preprečevanje onesnaževanja.
- 3. Unija in ČDO spodbujajo pomorsko varnost in zaščito, varstvo morskega okolja, življenjske in delovne pogoje na krovu v skladu z ustreznimi mednarodnimi konvencijami in zakonodajnim okvirom EU.

Člen 28

Letalski prevoz

V okviru pridružitve se lahko sodelovanje na področju letalskega prevoza nanaša na:

- (a) reforme in modernizacijo industrij ČDO na področju letalskega prevoza;
- (b) spodbujanje komercialne sposobnosti preživetja in konkurenčnosti industrij ČDO na področju letalskega prevoza;
- (c) omogočanje naložb in udeležbe zasebnega sektorja ter
- (d) spodbujanje izmenjave znanja in dobrih poslovnih praks.

Člen 29

Varnost in zaščita letalskega prevoza

V okviru pridružitve je sodelovanje na področju varnosti in zaščite letalskega prevoza namenjeno podpori ČDO pri njihovih prizadevanjih za uskladitev z ustreznimi standardi EU in mednarodnimi standardi in lahko med drugim zajema:

- (a) izvajanje sistema EU za varnost v letalstvu in po potrebi mednarodnih standardov;
- (b) izvajanje letališke varnosti in povečanje zmogljivosti uprav za civilno letalstvo glede obvladovanja vseh vidikov operativne varnosti, ki je pod njihovim nadzorom, ter
- (c) razvoj infrastrukture in človeških virov.

Člen 30

Storitve informacijskih in komunikacijskih tehnologij

V okviru pridružitve je namen sodelovanja na področju informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) v ČDO spodbuditi inovacije, gospodarsko rast ter izboljšati vsakdanje življenje državljanov in poslovanje podjetij, vključno s povečanjem dostopnosti za invalidne osebe. Sodelovanje se usmeri zlasti na krepitev regulativne zmogljivosti ČDO in lahko podpre širitev omrežij IKT in storitev z naslednjimi ukrepi:

- (a) oblikovanje predvidljivega zakonodajnega okolja, ki je v koraku s tehnološkim razvojem, spodbuja rast in inovacije ter spodbuja konkurenco in varstvo potrošnikov;
- (b) dialog o različnih vidikih politike glede spodbujanja in spremljanja informacijske družbe;
- (c) izmenjava informacij o standardih in vprašanih interoperabilnosti;
- (d) krepitev sodelovanja na področju raziskav IKT ter na področju raziskovalnih infrastruktur na osnovi IKT;
- (e) razvoj storitev in aplikacij na področjih z velikim družbenim vplivom.

POGLAVJE 3

RAZISKAVE IN INOVACIJE

Člen 31

Sodelovanje na področju raziskav in inovacij

V okviru pridružitve lahko sodelovanje na področju raziskav in inovacij zajema znanost, energijo, podnebne spremembe, prožnost ob naravnih nesrečah, naravne vire, vključno s surovinami, in trajnostno uporabo živih virov.

Zajema lahko tudi tehnologijo, vključno z informacijsko in komunikacijsko tehnologijo, da se prispeva k trajnostnemu razvoju ČDO in spodbuja vlogo ČDO kot regionalnih centrov in centrov odličnosti ter njihovo industrijsko konkurenčnost. Sodelovanje lahko zajema zlasti:

- (a) dialog, usklajevanje in oblikovanje sinergij med politikami in pobudami ČDO in Unije na področju znanosti, tehnologije in inovacij;
- (b) politiko in vzpostavljanje institucij v ČDO ter usklajene ukrepe na lokalni, nacionalni ali regionalni ravni z namenom razvijanja dejavnosti na področju znanosti, tehnologije in inovacij ter njihove uporabe;
- (c) sodelovanje med pravnimi subjekti iz ČDO, Unije, držav članic in tretjih držav;
- (d) sodelovanje posameznih raziskovalcev iz ČDO, raziskovalnih teles in pravnih subjektov iz ČDO v evropskih okvirnih programih za raziskave in inovacije ter programu za konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja (COSME), pri čemer se vzpostavijo vezi tudi z že podprtimi dejavnostmi teh programov, da se zagotovi dopolnjevanje dejavnosti, ter
- (e) usposabljanje in mednarodno mobilnost raziskovalcev ČDO in njihove izmenjave.

POGLAVJE 4

MLADI, IZOBRAŽEVANJE, USPOSABLJANJE, ZDRAVJE, ZAPOSLOVANJE, SOCIALNA VARNOST, VARNOST HRANE IN VARNOST PRESKRBE S HRANO

Člen 32

Mladi

1. Unija zagotovi, da lahko fizične osebe iz ČDO, kakor so opredeljene v členu 50, sodelujejo pri pobudah Unije, ki zadevajo mlade, na enaki podlagi kot državljani držav članic.
2. Cilj pridružitve je krepitev vezi med mladimi, ki živijo v ČDO in Uniji, med drugim s spodbujanjem učne mobilnosti mladih iz ČDO in spodbujanjem medsebojnega razumevanja med mladimi.

Člen 33

Izobraževanje in usposabljanje

1. V okviru pridružitve lahko sodelovanje na področju izobraževanja in usposabljanja zajema:

- (a) zagotavljanje visokokakovostnega, vključujočega izobraževanja na osnovnošolski, srednješolski in visokošolski ravni ter na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter
 - (b) podporo ČDO pri določitvi in izvajanju izobraževalnih politik in politik za poklicno usposabljanje.
2. Unija zagotovi, da lahko fizične osebe iz ČDO, kakor so opredeljene v členu 50, sodelujejo pri pobudah Unije na področju izobraževanja in poklicnega usposabljanja na enaki podlagi kot državljani držav članic.
 3. Unija zagotovi, da se lahko izobraževalni organi in ustanove iz ČDO vključijo v pobude sodelovanja Unije na področju izobraževanja in poklicnega usposabljanja na enaki podlagi kot izobraževalni organi in ustanove držav članic.

Člen 34

Zaposlovanje in socialna politika

1. Unija in ČDO vzdržujejo dialog na področju politike zaposlovanja in socialne politike, da bi prispevali h gospodarskemu in družbenemu razvoju ČDO ter spodbujali uveljavljanje dostojnih delovnih pogojev v ČDO in regijah, v katerih se nahajajo. Namen takšnega dialoga je med drugim podpreti prizadevanja organov ČDO za razvijanje politik in zakonodaje na tem področju.
2. Dialog obsega predvsem izmenjavo informacij in najboljših praks v zvezi s politikami in zakonodajo na področju zaposlovanja in socialne politike, ki so v skupnem interesu Unije in ČDO. V zvezi s tem je treba upoštevati področja, kot so razvoj spretnosti in znanj, socialna zaščita, socialni dialog, politika enakih možnosti, nediskriminacija in dostopnost za invalidne osebe, zdravje in varnost pri delu ter drugi delovni standardi.

Člen 35

JAVNO ZDRAVJE, VARNOST HRANE IN VARNOST PRESKRBE S HRANO

V okviru pridružitve je cilj sodelovanja na področju javnega zdravja in varnosti hrane med drugim zmanjšati breme nalezljivih in nenalezljivih bolezni ter zlasti razviti, okrepiti in ohraniti zmogljivost ČDO za epidemiološko spremljanje, spremljanje, zgodnje opozarjanje, oceno tveganja in odzivanje na resne čezmejne nevarnosti za zdravje z ukrepi, ki vključujejo:

- (a) ukrepe za krepitev pripravljenosti in načrtovanja odzivanja na izredne zdravstvene razmere, kot so izbruhi nalezljivih bolezni, vključno z izvajanjem mednarodnih zdravstvenih predpisov, zagotavljanje interoperabilnosti med zdravstvenim sektorjem in drugimi sektorji ter neprekinjeno zagotavljanje ključnih storitev in proizvodov;
- (b) vzpostavljanje zmogljivosti s krepitvijo javno zdravstvenih omrežij na regionalni ravni, omogočanjem izmenjave informacij med strokovnjaki in spodbujanjem ustreznega usposabljanja, tudi na področju varnosti hrane;
- (c) razvoj orodij in komunikacijskih platform, vključno s sistemi hitrega obveščanja, ter programov e-učenja, ki so prilagojeni posebnim potrebam ČDO;
- (d) ukrepe za preprečevanje in zmanjšanje izbruhov, povezanih s hrano, ter obravnavo vprašanj v zvezi z varnostjo hrane in varnostjo preskrbe s hrano;
- (e) ukrepe za zmanjšanje bremena nalezljivih bolezni v okviru doseganja ciljev trajnostnega razvoja.

POGLAVJE 5

KULTURA IN TURIZEM

Člen 36

Kulturne izmenjave in dialog

1. V okviru pridružitve se lahko sodelovanje na področju kulturnih izmenjav in dialoga nanaša na:
 - (a) povečanje samostojnosti ČDO v okviru procesa, ki je osredotočen na samo prebivalstvo in zakoreninjen v kulturi vsakega posameznega prebivalstva;
 - (b) pomoč politiki in ukrepom, ki so jih sprejeli pristojni organi ČDO za krepitev človeških virov, povečanje ustvarjalnih sposobnosti in krepitev kulturnih identitet;
 - (c) sodelovanje prebivalstva v procesu razvoja;
 - (d) razvoj skupnega razumevanja in boljšo izmenjavo informacij o kulturnih in avdiovizualnih zadevah prek dialoga.
2. EU in ČDO si s sodelovanjem prizadevajo za spodbujanje kulturnih izmenjav med njimi, in sicer prek:
 - (a) sodelovanja med kulturnimi in ustvarjalnimi sektorji vseh partnerjev;
 - (b) spodbujanja kroženja kulturnih in ustvarjalnih del in izvajalcev med njimi;
 - (c) sodelovanja na področju politike za krepitev razvoja politike, inovacij, privabljanje občinstva in uvajanje novih poslovnih modelov.

Člen 37

Avdiovizualno sodelovanje

1. V okviru pridružitve je sodelovanje na avdiovizualnem področju namenjeno spodbujanju medsebojnih avdiovizualnih produkcij in lahko zajema naslednje ukrepe:
 - (a) sodelovanje in izmenjavo med zadevnimi radiodifuzijskimi industrijami;
 - (b) spodbujanje izmenjave avdiovizualnih del;
 - (c) izmenjavo informacij in pogledov na avdiovizualno in radiodifuzijsko politiko ter zakonodajni okvir med pristojnimi organi;
 - (d) spodbujanje obiskov in sodelovanje na mednarodnih prireditvah, ki se odvijajo na ozemlju druge pogodbenice in v tretjih državah.
2. Koprodukcijska avdiovizualna dela so upravičena do ugodnosti iz sheme pomoči za spodbujanje lokalnih ali regionalnih kulturnih vsebin iz Unije, ČDO in držav članic, s katerimi so povezani.

Člen 38

Uprizoritvene umetnosti

V okviru pridružitve se lahko sodelovanje na področju uprizoritvenih umetnosti nanaša na:

- (a) lažje in pogostejše stike med izvajalci uprizoritvenih umetnosti na področjih, kot so poklicne izmenjave in usposabljanje, vključno z udeležbo na avdicijah, razvojem mrež in spodbujanjem povezovanja v mreže;
- (b) spodbujanje skupne produkcije med producenti ene ali več držav članic Unije in enega ali več ČDO ter
- (c) spodbujanje razvoja mednarodnih tehnoloških standardov za gledališča in uporabo gledaliških odrskih oznak, tudi prek ustreznih organov za standardizacijo.

Člen 39

Varstvo kulturne dediščine in zgodovinskih spomenikov

V okviru pridružitve je sodelovanje na področju materialne in nematerialne kulturne dediščine in zgodovinskih spomenikov namenjeno spodbujanju izmenjav izkušenj in najboljših praks s pomočjo:

- (a) omogočanja izmenjave strokovnjakov;
- (b) sodelovanja na področju poklicnega usposabljanja;
- (c) ozaveščanja lokalne javnosti ter
- (d) svetovanja glede varstva zgodovinskih spomenikov in zavarovanih območij ter glede zakonodaje in izvajanja ukrepov v zvezi z dediščino, zlasti njenega vključevanja v lokalno življenje.

Člen 40

Turizem

V okviru pridružitve lahko sodelovanje na področju turizma vključuje:

- (a) ukrepe za določanje, prilagajanje in razvoj trajnostnih politik na področju turizma;
- (b) ukrepe in dejavnosti za razvoj in podporo trajnostnemu turizmu ter
- (c) ukrepe za vključevanje trajnostnega turizma v družbeno, kulturno in gospodarsko življenje državljanov ČDO.

POGLAVJE 6

BOJ PROTI ORGANIZIRANEMU KRIMINALU

Člen 41

Boj proti organiziranemu kriminalu, trgovini z ljudmi, spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok, terorizmu in korupciji

1. V okviru pridružitve lahko sodelovanje na področju boja proti organiziranemu kriminalu vključuje:
 - (a) razvoj inovativnih in učinkovitih sredstev za policijsko in pravosodno sodelovanje, vključno s sodelovanjem z drugimi zainteresiranimi stranmi, kot je civilna družba, pri preprečevanju organiziranega kriminala, trgovine z ljudmi, spolne zlorabe in spolnega izkoriščanja otrok, terorizma in korupcije ter boja proti njim in
 - (b) pomoč za povečanje učinkovitosti politik ČDO za preprečevanje organiziranega kriminala, trgovine z ljudmi, spolne zlorabe in spolnega izkoriščanja otrok, terorizma in korupcije ter

boja proti njim, pa tudi preprečevanje proizvodnje, razpečevanja in trgovine z vsemi vrstami mamil in psihotropnih snovi in boja proti njim, ob hkratnem preprečevanju in zmanjševanju uživanja drog in škode zaradi uživanja drog, ob upoštevanju dela, ki so ga na teh področjih opravili mednarodni organi, med drugim:

(i) usposabljanje in vzpostavljanje zmogljivosti za preprečevanje organiziranega kriminala, trgovine z ljudmi, spolne zlorabe in spolnega izkoriščanja otrok, terorizma in korupcije ter boj proti njim;

(ii) preprečevanje, ki vključuje usposabljanje, izobraževanje in spodbujanje zdravja, ter zdravljenje in rehabilitacija uživalcev drog, ki vključujeta projekte za reintegracijo odvisnih uživalcev drog v delovno in socialno okolje;

(iii) razvoj učinkovitih ukrepov kazenskega pregona;

(iv) tehnična, finančna in upravna pomoč pri razvoju učinkovitih politik in zakonodaje o trgovini z ljudmi, zlasti kampanje za ozaveščanje, mehanizmi za napotitev in sistemi za zaščito žrtev, v katere so vključene vse zadevne zainteresirane strani in civilna družba;

(v) tehnična, finančna in upravna pomoč v zvezi s preprečevanjem, obravnavo in zmanjševanjem posledic, povezanih z uživanjem drog;

(vi) tehnična pomoč za podporo razvoju zakonodaje in politike proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter

(vii) tehnična pomoč in usposabljanje za podporo vzpostavljanju zmogljivosti in spodbujanje skladnosti z mednarodnimi standardi za boj proti korupciji, zlasti tistimi, ki so določeni v Konvenciji ZN proti korupciji.

2. V okviru pridružitve ČDO sodelujejo z Unijo pri preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma v skladu s členom 70.

DEL III

TRGOVINA IN S TRGOVINO POVEZANO SODELOVANJE

NASLOV I SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 42

Posebni cilji

Splošni cilji trgovine in s trgovino povezanega sodelovanja med Unijo in ČDO so:

- (a) spodbujanje gospodarskega in družbenega razvoja ČDO z vzpostavitvijo tesnih gospodarskih odnosov med njimi in Unijo kot celoto;
- (b) spodbujanje učinkovitega vključevanja ČDO v regionalno in svetovno gospodarstvo ter razvoj trgovine z blagom in storitvami;
- (c) pomoč ČDO pri oblikovanju ugodnega okolja za naložbe za podporo družbenega in gospodarskega razvoja ČDO;
- (d) spodbujanje stabilnosti, celovitosti in preglednosti svetovnega finančnega sistema ter dobrega upravljanja na davčnem področju;
- (e) spodbujanje diverzifikacije gospodarstev ČDO;
- (f) podpora zmogljivosti ČDO za oblikovanje in izvajanje politik, potrebnih za razvoj njihove trgovine z blagom in storitvami;
- (g) podpora izvoznim in trgovinskim zmogljivostim ČDO;
- (h) podpora prizadevanjem ČDO za uskladitev ali zблиževanje njihove lokalne zakonodaje z zakonodajo Unije, kjer je potrebno;
- (i) zagotovitev možnosti za ciljno usmerjeno sodelovanje in dialog z Unijo o trgovini in področjih, povezanih s trgovino.

NASLOV II

UREDITEV ZA TRGOVINO Z BLAGOM IN STORITVAMI TER ZA USTANAVLJANJE PODJETIJ

POGLAVJE 1

UREDITEV ZA TRGOVINO Z BLAGOM

Člen 43

Prost dostop za blago s poreklom

1. Proizvodi s poreklom iz ČDO se v Unijo uvažajo brez uvoznih dajatev.
2. Opredelitev proizvodov s poreklom in načini upravnega sodelovanja v zvezi z njimi so opredeljeni v Prilogi II.

Člen 44

Količinske omejitve in ukrepi z enakim učinkom

1. Unija za uvoz blaga s poreklom iz ČDO ne uporablja nobenih količinskih omejitev ali ukrepov z enakim učinkom.
2. Odstavek 1 ne izključuje možnosti prepovedi ali omejitev uvoza, izvoza ali tranzita blaga, ki so utemeljene z javno moralo ali javno politiko, zaščito zdravja in življenja ljudi, živali in rastlin, zaščito nacionalnih zakladov, ki imajo umetniško, zgodovinsko ali arheološko vrednost, ohranitvijo neobnovljivih naravnih virov ali zaščito industrijske ali poslovne lastnine.
3. Prepovedi ali omejitve iz prvega pododstavka v nobenem primeru ne smejo predstavljati samovoljne ali neupravičene diskriminacije ali skritega omejevanja trgovine na splošno.

Člen 45

Ukrepi, ki jih sprejmejo ČDO

1. Organi ČDO lahko za uvoz izdelkov s poreklom iz Unije ohranijo ali uvedejo take carine ali količinske omejitve, za katere menijo, da so potrebne za njihove razvojne potrebe.
2. ČDO na področjih, zajetih v tem poglavju, Uniji zagotavljajo obravnavo, ki ni nič manj ugodna od najugodnejše obravnave, ki se uporablja za katero koli večje tržno gospodarstvo, kot je opredeljeno v odstavku 4.
3. Odstavek 2 ČDO ne preprečuje, da nekaterim drugim ČDO ali drugim državam v razvoju odobri obravnavo, ki je ugodnejša od tiste, ki je odobrena Uniji.
4. Za namene tega naslova je „večje tržno gospodarstvo“ katera koli razvita država ali katera koli država, katere delež svetovnega blagovnega izvoza je večji od enega odstotka, oziroma ne glede na odstavek 3 katera koli skupina držav, ki nastopajo individualno, kolektivno ali prek sporazuma o gospodarskem povezovanju, katere skupni delež svetovnega blagovnega izvoza je večji 1,5 %. Za ta izračun se uporabijo najnovejši uradni podatki STO o vodilnih izvoznikih v svetovnem trgovanju z blagom (brez trgovine znotraj Unije).
5. Organi ČDO Komisiji sporočijo carinske tarife in sezname količinskih omejitev, ki jih uporabljajo v skladu s tem sklepom. Organi ČDO Komisiji sporočijo tudi vse poznejše spremembe teh ukrepov, ko se sprejmejo.

Člen 46

Nediskriminacija

1. Unija ne sme različno obravnavati ČDO in ČDO ne sme različno obravnavati držav članic.
2. V skladu s členom 64 izvajanje posebnih določb tega sklepa ter zlasti določb člena 44(2), členov 45, 48, 49 in 51 ter člena 58(3) tega sklepa ne šteje za diskriminacijo.

Člen 47

Pogoji za premeščanje odpadkov

1. Premeščanje odpadkov med državami članicami in ČDO se nadzira v skladu z mednarodnim pravom, zlasti Baselsko konvencijo⁴², in pravom Unije. Unija podpira vzpostavitev in razvoj

⁴² Baselska konvencija o nadzoru prehoda nevarnih odpadkov prek meja in njihovega odstranjevanja, podpisana 22. marca 1989.

učinkovitega mednarodnega sodelovanja na tem področju za namene varstva okolja in javnega zdravja.

2. V zvezi s ČDO, ki zaradi svojega ustavnega statusa niso podpisnice Baselske konvencije, njihovi zadevni organi pospešijo sprejetje potrebne notranje zakonodaje in upravnih predpisov za izvedbo določb Baselske konvencije v teh ČDO.
3. Države članice, s katerimi so povezani ČDO, se zavzemajo za to, da ČDO sprejmejo potrebno notranjo zakonodajo in upravne predpise za izvajanje ustreznega prava Unije na področju odpadkov in pošiljk odpadkov.
4. ČDO in država članica, s katero je povezan, lahko uporabljata svoje nacionalne postopke za izvoz odpadkov iz ČDO v to državo članico. V takih primerih država članica, s katero je ČDO povezan, uradno obvesti Komisijo o zakonodaji, ki se uporablja, ter o vseh poznejših spremembah te zakonodaje.

Člen 48

Začasen umik preferencialov

Če Komisija meni, da je dovolj razlogov za dvom o pravilnem izvajanju tega sklepa, se začne posvetovati s ČDO in državo članico, s katero ima ČDO posebne odnose, da se zagotovi pravilno izvajanje tega sklepa. Če s pogajanjem ni mogoče zagotoviti pravilnega izvajanja tega sklepa, ki bi bilo sprejemljivo za obe strani, lahko Unija začasno umakne preferenciale za zadevni ČDO v skladu s Prilogo III.

Člen 49

Zaščitni in nadzorni ukrepi

Za zagotovitev pravilnega izvajanja tega sklepa lahko Unija sprejme zaščitne in nadzorne ukrepe iz Priloge IV.

POGLAVJE 2

UREDITEV ZA TRGOVINO S STORITVAMI IN ZA USTANAVLJANJE PODJETIJ

Člen 50

Opredelitev pojmov

V tem poglavju:

- (a) „fizična oseba iz ČDO“ pomeni fizično osebo, ki ima običajno prebivališče v ČDO in je državljan države članice ali ima pravni status, specifičen za posamezno ČDO. Ta opredelitev ne posega v pravice, pridobljene z državljanstvom Unije v smislu PDEU;
- (b) „pravna oseba iz ČDO“ pomeni pravno osebo v ČDO, ki je bila ustanovljena v skladu z zakonodajo, ki se uporablja v posameznem ČDO, in ima registrirani sedež, glavno upravo ali glavni kraj poslovanja na ozemlju v tem ČDO. Če ima ta pravna oseba v ČDO le registrirani sedež ali centralno upravo, ne šteje za pravno osebo ČDO, razen če opravlja dejavnost, ki je dejansko in stalno povezana z gospodarstvom te države ali ozemlja;
- (c) se zadevne opredelitve iz sporazumov o gospodarskem povezovanju, navedene v členu 51(1), uporabljajo za obravnavo, odobreno med Unijo in ČDO.

Člen 51

Najugodnejša obravnava

1. V zvezi s kakršnimi koli ukrepi, ki vplivajo na trgovino s storitvami in ustanavljanje v gospodarskih dejavnostih:
 - (a) Unija odobri fizičnim in pravnim osebam iz ČDO obravnavo, ki ni nič manj ugodna od najugodnejše obravnave, ki se uporablja za podobne fizične in pravne osebe iz katere koli tretje države, s katero Unija sklepa ali je sklenila sporazum o gospodarskem povezovanju;
 - (b) posamezni ČDO odobri fizičnim in pravnim osebam iz Unije obravnavo, ki ni nič manj ugodna od najugodnejše obravnave, ki se uporablja za podobne fizične in pravne osebe iz katerega koli večjega tržnega gospodarstva, s katerim sklene sporazum o gospodarskem povezovanju po 1. januarju 2014.
2. Obveznosti iz odstavka 1 tega člena ne veljajo za obravnavo, odobreno:
 - (a) v okviru notranjega trga ali sporazuma o gospodarskem povezovanju, ki zahteva, da pogodbenice okvira znatno približajo svojo zakonodajo, da odstranijo nediskriminacijske ovire za pravico do ustanavljanja in trgovino s storitvami;
 - (b) na podlagi ukrepov, ki določajo priznavanje kvalifikacij ali dovoljenj. To ne posega v posebne ukrepe ČDO na podlagi tega člena;
 - (c) na podlagi katerega koli mednarodnega sporazuma ali dogovora, ki se v celoti ali večinoma nanaša na obdavčevanje;
 - (d) v skladu z ukrepi, za katere se uporablja izjema po načelu države z največjimi ugodnostmi, navedena v skladu s členom II.2 Splošnega sporazuma o trgovini s storitvami.
3. Nič v tem sklepu Uniji ali ČDO ne preprečuje sprejemanja ali vzdrževanja ukrepov iz previdnostnih razlogov, tudi za:
 - (a) zaščito vlagateljev, depozitarjev, imetnikov police ali oseb, ki so v fiduciarnem razmerju s ponudnikom finančnih storitev; ali
 - (b) zagotavljanje celovitosti in stabilnosti finančnega sistema pogodbenice.
4. Organi ČDO lahko za spodbujanje lokalnega zaposlovanja ali v podporo temu sprejmejo predpise za pomoč fizičnim osebam in lokalnim dejavnostim. V tem primeru organi ČDO o sprejetih predpisih uradno obvestijo Komisijo, da lahko o tem obvesti države članice.

NASLOV III PODROČJA, POVEZANA S TRGOVINO

POGLAVJE 1

TRGOVINA IN TRAJNOSTNI RAZVOJ

Člen 52

Splošno

Cilj trgovine in s trgovino povezanega sodelovanja v okviru pridružitve je prispevati k trajnostnem razvoju v njegovih gospodarskih, socialnih in okoljskih razsežnostih. V tem okviru se strogosti

domačih okoljskih ali delovnih zakonov in predpisov ČDO ne sme zmanjšati z namenom spodbujanja trgovine ali naložb.

Člen 53

Okoljski standardi in standardi boja proti podnebnim spremembam v trgovini

1. Namen trgovine in s trgovino povezanega sodelovanja v okviru pridružitve je krepitev vzajemne podpore med trgovino ter okoljskimi politikami in obveznostmi. Za te namene se pri s trgovino povezanem sodelovanju v okviru pridružitve upoštevajo načela mednarodnega okoljskega upravljanja in večstranskih okoljskih sporazumov.
2. S trgovino povezano sodelovanje je namenjeno podpori končnim ciljem Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC) in izvajanju Pariškega sporazuma. Lahko se tudi razširi na sodelovanje pri drugih večstranskih okoljskih sporazumih, povezanih s trgovino, kot je Konvencija o trgovini z ogroženimi vrstami.

Člen 54

Delovni standardi v trgovini

1. Cilj pridružitve je spodbujati trgovino tako, da ta vodi k polni in produktivni zaposlenosti ter dostojnim delovnim pogojem za vse.
2. Mednarodno priznani temeljni delovni standardi, kakor so opredeljeni v ustreznih konvencijah Mednarodne organizacije dela, se upoštevajo in so vključeni v zakonodajo in prakso. Ti delovni standardi vključujejo zlasti spoštovanje svobode združevanja, pravico do kolektivnega pogajanja, odpravo vseh oblik prisilnega ali obveznega dela, odpravo najhujših oblik otroškega dela, minimalno starost za zaposlitev in nediskriminacijo pri zaposlovanju. ČDO zagotovijo učinkovito inšpekcijo dela, učinkovite ukrepe za varnost in zdravje pri delu, ki so skladni z ustreznimi konvencijami Mednarodne organizacije dela, in dostojne delovne pogoje za vse, med drugim glede plač in zaslužka, delovnega časa in drugih delovnih pogojev.

Člen 55

Trajnostno trgovanje z ribiškimi proizvodi

Pridružitev lahko vključuje sodelovanje na področju spodbujanja trajnostnega upravljanja staležev rib ter boja proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu in z njim povezanemu trgovanju. Namen sodelovanja na tem področju bi moral biti:

- (a) omogočanje sodelovanja med ČDO in regionalnimi organizacijami za upravljanje ribištva, zlasti glede na razvoj in učinkovito izvajanje nadzora in inšpekcijskih pregledov, pobud in ukrepov za učinkovito dolgoročno upravljanje ribištva in morskih ekosistemov;
- (b) spodbujanje izvajanja ukrepov za boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu in z njim povezani trgovini v ČDO.

Člen 56

Trajnostna trgovina z lesom

V okviru pridružitve je sodelovanje na področju trgovine z lesom namenjeno spodbujanju trgovine z zakonito posekanim lesom. Takšno sodelovanje lahko vključuje dialog o regulativnih ukrepih ter izmenjavo informacij o ukrepih, ki jih narekuje trg, ali prostovoljnih ukrepov, kot so certificiranje gozdov ali politike zelenih javnih naročil.

Člen 57

Trgovina in trajnostni razvoj

1. V okviru pridružitve bi bilo sodelovanje na področju trgovine in trajnostnega razvoja mogoče uresničiti z:
 - (a) omogočanjem in spodbujanjem trgovine z okoljskim blagom in storitvami, med drugim s pripravo in izvajanjem lokalne zakonodaje, ter z blagom, ki prispeva k izboljšanju socialnih razmer v ČDO, in naložb v zvezi z njimi;
 - (b) omogočanjem odprave ovir v trgovini ali naložb za blago in storitve, ki so še posebej pomembne za ublažitev posledic podnebnih sprememb, kot so trajnostno obnovljiva energija in energetsko učinkoviti izdelki in storitve, vključno s sprejetjem okvirov politike za uporabo najboljših razpoložljivih tehnologij in s spodbujanjem uveljavitve standardov, ki upoštevajo okoljske in gospodarske potrebe in zmanjšujejo tehnične ovire v trgovini;
 - (c) spodbujanjem trgovine z blagom, ki prispeva k boljšim socialnim razmeram in okolju prijaznim praksam, vključno z blagom, ki je predmet prostovoljnih sistemov zagotavljanja trajnosti, kot so programi pravične in etične trgovine, eko oznake ter programi certificiranja za proizvode naravnega izvora;
 - (d) spodbujanjem mednarodno priznanih načel in smernic na področju odgovornega poslovanja in družbene odgovornosti gospodarskih družb, spodbujanjem podjetij, ki delujejo na ozemlju ČDO, k njihovem izvajanju ter izmenjavo informacij in najboljših praks.
2. Pri načrtovanju in izvajanju ukrepov, katerih cilj je varstvo okolja in delovnih pogojev, ki lahko vplivajo na trgovino ali naložbe, Unija in ČDO upoštevajo razpoložljive znanstvene in tehnične informacije ter ustrezne mednarodne standarde, smernice ali priporočila, vključno s previdnostnim načelom.
3. Unija in ČDO na transparenten način razvijajo, uvajajo in izvajajo ukrepe, katerih cilj je varstvo okolja in delovnih pogojev, s čimer spodbujajo trgovino ali naložbe.

POGLAVJE 2

DRUGA PODROČJA, POVEZANA S TRGOVINO

Člen 58

Tekoča plačila in pretok kapitala

1. Za nobena plačila v prosto zamenljivi valuti na tekoči račun plačilne bilance med prebivalci Unije in ČDO se ne sme določati omejitev.
2. V zvezi s transakcijami v kapitalski plačilni bilanci države članice in organi ČDO zagotovijo prosti pretok kapitala, povezanega z neposrednimi naložbami v družbe, ustanovljene v skladu z zakonodajo sprejemne države članice, države ali ozemlja, ter zagotovijo možnost unovčenja in ponovne vrnitve premoženja, ustvarjenega s temi naložbami, ter vsakršnega dobička, ki izhaja iz njih.
3. Unija in ČDO imajo pravico, da smiselno sprejmejo ukrepe iz členov 64, 65, 66, 75, 143, 144 in 215 PDEU v skladu s pogoji, ki so določeni v njih.
4. Organi ČDO, zadevna država članica ali Unija drug drugega nemudoma obvestijo o vseh takih ukrepih in predložijo časovni razpored za njihovo odpravo, kakor hitro je mogoče.

Člen 59
Politike konkurence

ČDO sprejmejo ali ohranijo konkurenčno pravo, ki velja za vsa podjetja v vseh gospodarskih sektorjih in ki učinkovito obravnava vse naslednje prakse:

1. horizontalne in vertikalne sporazume med podjetji, sklepe podjetniških združenj in usklajena ravnanja, katerih cilj ali posledica je preprečevanje, omejevanje ali izkrivljanje konkurence;
2. zlorabo prevladujočega položaja s strani enega ali več podjetij;
3. koncentracijo podjetij, ki bi znatno ovirala učinkovito konkurenco, zlasti kot posledica ustvarjanja ali krepitev prevladujočega položaja; ter
4. pomoč, ki jo ČDO dodeli iz državnih sredstev in ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem, če ima pomemben negativen učinek na trgovino ali naložbe.

Člen 60
Varstvo pravic intelektualne lastnine

1. Če je primerno, se v skladu z najvišjimi mednarodnimi standardi za namene zmanjšanja izkrivljanja in motenj dvostranske trgovine zagotovi ustrezna in učinkovita raven varstva pravic intelektualne lastnine, vključno s sredstvi za uveljavljanje teh pravic.
2. V okviru pridružitve se lahko sodelovanje na tem področju nanaša na pripravo zakonov in predpisov za varstvo in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine, preprečevanje zlorab takih pravic s strani imetnikov pravic ter kršitev teh pravic s strani konkurentov in podporo za regionalne organizacije za intelektualno lastnino, ki so vključene v uveljavljanje in varstvo, vključno z usposabljanjem osebja.

Člen 61
Tehnične ovire v trgovini

Pridružitve lahko vključuje sodelovanje na področjih tehničnih predpisov za blago, standardizacijo, ugotavljanje skladnosti, akreditacijo, nadzor trga in zagotavljanje kakovosti, z namenom odstranitve nepotrebnih tehničnih ovir v trgovini med Unijo in ČDO in zmanjšanja razlik na teh področjih.

Člen 62
Potrošniška politika, varovanje zdravja potrošnikov in trgovina

V okviru pridružitve lahko sodelovanje na področju potrošniške politike, varovanja zdravja potrošnikov in trgovine vključuje pripravo zakonov in predpisov na področju potrošniške politike in varovanja zdravja potrošnikov, z namenom preprečevanja nepotrebnih ovir v trgovini.

Člen 63
Sanitarni in fitosanitarni ukrepi

V okviru združenja je cilj sodelovanja na področju sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov:

- (a) omogočati trgovino med Unijo in ČDO kot celoto ter med ČDO in tretjimi državami, ob tem pa varovati zdravje in življenje ljudi, živali in rastlin v skladu s Sporazumom STO o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov;
- (b) obravnavati težave, povezane s trgovino, ki izhajajo iz sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov;

- (c) zagotavljati preglednost glede sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov, ki se uporabljajo za trgovino med Unijo in ČDO;
- (d) spodbujati uskladitve ukrepov z mednarodnimi standardi, v skladu s Sporazumom STO o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov;
- (e) podpreti učinkovito sodelovanje ČDO v organizacijah, ki določajo mednarodne sanitarne in fitosanitarne standarde;
- (f) spodbujati posvetovanja in izmenjave med ČDO ter evropskimi inštituti in laboratoriji;
- (g) vzpostaviti in krepiti tehnične zmogljivosti ČDO za izvajanje in spremljanje sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov;
- (h) spodbujati prenos tehnologije in hitro izmenjavo informacij na področju sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov.

Člen 64

Prepoved zaščitnih ukrepov

Določbe poglavja 1 in tega poglavja se ne uporabljajo kot sredstvo samovoljne diskriminacije ali prikritega omejevanja trgovine.

POGLAVJE 3

MONETARNE IN DAVČNE ZADEVE

Člen 65

Davčna izjema

1. Ne glede na določbe člena 66 se načelo največjih ugodnosti, odobreno v skladu s tem sklepom, ne uporablja za davčne ugodnosti, ki jih države članice ali organi ČDO že zagotavljajo ali jih bodo lahko zagotavljali v prihodnosti na podlagi sporazumov o preprečevanju dvojnega obdavčevanja ali drugih davčnih ureditev ali veljavne domače davčne zakonodaje.
2. Ničesar v tem sklepu ni mogoče razlagati kot oviro, da se na podlagi davčnih določb sporazumov o preprečevanju dvojne obdavčitve ali drugih davčnih ureditev ali veljavne domače davčne zakonodaje sprejme ali izvede kateri koli ukrep, katerega cilj je preprečiti davčne goljufije ali izogibanje plačevanju davkov ali davčne utaje.
3. Ničesar v tem sklepu ni mogoče razlagati kot oviro, da bi ustrezni pristojni organi pri uporabi relevantnih določb svoje davčne zakonodaje razlikovali med davkoplačevalci, ki niso v enakem položaju, zlasti glede kraja njihovega stalnega prebivališča ali glede kraja, kjer so naložili svoj kapital.

Člen 66

Davčni in carinski postopki za pogodbe, ki jih financira Unija

1. ČDO za pogodbe, ki jih financira Unija, uporabljajo davčne in carinske postopke, ki niso manj ugodni od tistih, ki jih uporabljajo za državo članico, s katero je posamezen ČDO

povezan, ali za države, ki jim je odobren status države z največjimi ugodnostmi, ali za mednarodne razvojne organizacije, s katerimi so povezani, če je to obravnavanje najbolj ugodno.

2. Brez poseganja v odstavek 1 se za pogodbe, ki jih financira Unija, uporabljajo naslednji postopki:
 - (a) v upravičenem ČDO se za pogodbo ne uporabljajo koleki ali pristojbine za registracijo ali davščine z enakim učinkom ne glede na to, ali te dajatve že obstajajo ali bodo uvedene v prihodnosti; vendar se te pogodbe registrirajo v skladu z veljavno zakonodajo v ČDO, pri čemer se za opravljeno storitev lahko zaračuna ustrezna pristojbina;
 - (b) dobiček in/ali prihodek, ki izhaja iz izvedbe pogodb, je obdavčljiv na podlagi notranje davčne ureditve upravičenega ČDO, pod pogojem, da ima fizična ali pravna oseba, ki ta dobiček in/ali prihodek doseže, stalni kraj poslovanja v tem ČDO ali da izvedba pogodbe traja dlje od šest mesecev;
 - (c) podjetja, ki morajo uvoziti opremo za izvedbo gradbenih pogodb, na svojo zahtevo izkoristijo sistem začasnega dovoljenja za vstop, kakor je določen z zakonodajo upravičenega ČDO v zvezi s to opremo;
 - (d) za profesionalno opremo, ki je potrebna za opravljanje nalog, opredeljenih v pogodbi o opravljanju storitev, se dovoli začasni vstop v upravičeni ČDO brez davčnih, uvoznih in carinskih dajatev ter drugih dajatev z enakim učinkom, če te pristojbine in dajatve ne predstavljajo nadomestila za opravljene storitve;
 - (e) uvoz v upravičeni ČDO na podlagi dobavnih pogodb se dovoli brez carinskih ali uvoznih dajatev, davkov ali davščin z enakim učinkom. Pogodbe za dobave blaga, ki izvira iz zadevnega ČDO, se sklenejo na podlagi cene dobavljenega blaga franko tovarna, h kateri se lahko doda tista notranja davščina, ki se lahko uporablja za to dobavljeno blago v zadevnem ČDO;
 - (f) za goriva, maziva in ogljikovodikova veziva ter na splošno vse materiale, ki se uporabljajo pri izvedbi gradbenih pogodb, se šteje, da so kupljeni na lokalnem trgu in za njih veljajo davčni predpisi, ki se uporabljajo v okviru veljavne zakonodaje v upravičenem ČDO;
 - (g) osebni ali gospodinjski predmeti, ki jih za lastno uporabo uvažajo fizične osebe, razen lokalno zaposlenega osebja, ki jim je zaupano opravljanje nalog, opredeljenih v pogodbi o opravljanju storitev, in njihovi družinski člani, so v mejah veljavne zakonodaje upravičenega ČDO oproščeni carin ali uvoznih dajatev, davkov ali drugih davščin z enakim učinkom.
3. Za vse pogodbene zadeve, ki niso zajete v odstavkih 1 in 2, se še naprej uporablja zakonodaja zadevnega ČDO.

POGLAVJE 4

RAZVOJ TRGOVINSKIH ZMOGLJIVOSTI

Člen 67

Splošno

Da bi se zagotovilo, da ČDO pridobijo največjo korist na podlagi določb tega sklepa in da lahko sodelujejo v najboljših možnih pogojih na notranjem trgu Unije, kakor tudi regionalnih,

podregionalnih in mednarodnih trgih, je cilj pridružitve prispevati k razvoju trgovinskih zmogljivosti ČDO, in sicer:

- (a) s povečanjem konkurenčnosti ČDO, samozadostnosti in ekonomske odpornosti, namreč s povečanjem raznolikosti, vrednosti in obsega trgovine ČDO z blagom in storitvami ter s krepitvijo sposobnosti ČDO za privabljanje zasebnih naložb v raznih sektorjih gospodarske dejavnosti;
- (b) z izboljšanjem sodelovanja v trgovini z blagom in storitvami ter na področju ustanavljanja med ČDO in sosednjimi državami.

Člen 68

Trgovinski dialog, sodelovanje in razvoj zmogljivosti

V okviru pridružitve lahko trgovinski dialog, sodelovanje in pobude za razvoj zmogljivosti vključujejo:

- (a) krepitev zmogljivosti ČDO za oblikovanje in izvajanje politik, potrebnih za razvoj trgovine z blagom in storitvami;
- (b) spodbujanje prizadevanj ČDO za vzpostavitev ustreznih pravnih, regulativnih in institucionalnih okvirov ter potrebnih upravnih postopkov;
- (c) spodbujanje razvoja zasebnega sektorja, zlasti MSP;
- (d) omogočanje razvoja trga in proizvodov, vključno z izboljšanjem kakovosti proizvodov;
- (e) prispevanje k razvoju človeških virov in poklicnih znanj v zvezi s trgovino z blagom in storitvami;
- (f) krepitev zmogljivosti poslovnih posrednikov za zagotavljanje storitev podjetjem v ČDO, ki so pomembne za njihove izvozne dejavnosti, kot so informacije o stanju na trgu;
- (g) prispevanje k ustvarjanju poslovnega ozračja, ki spodbuja naložbe.

POGLAVJE 5

SODELOVANJE NA PODROČJU FINANČNIH STORITEV IN DAVČNIH ZADEV

Člen 69

Sodelovanje glede mednarodnih finančnih storitev

Za spodbujanje stabilnosti, celovitosti in preglednosti svetovnega finančnega sistema lahko pridružitve vključuje sodelovanje na področju mednarodnih finančnih storitev. Takšno sodelovanje lahko zajema:

- (a) zagotavljanje učinkovitega in ustreznega varstva vlagateljev in drugih uporabnikov finančnih storitev;
- (b) preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma ter boj proti njima;
- (c) spodbujanje sodelovanja med različnimi akterji finančnega sistema, vključno z regulatorji in nadzorniki;
- (d) vzpostavitev neodvisnih in učinkovitih mehanizmov za nadzor finančnih storitev.

Člen 70

Mednarodni standardi in finančne storitve

Unija in ČDO si po svojih najboljših močeh prizadevajo zagotoviti, da se na njihovem ozemlju izvajajo in uporabljajo mednarodno dogovorjeni standardi za urejanje in nadzor v sektorju finančnih storitev ter za boj proti izogibanju davkom in davčni utaji. Ti mednarodno dogovorjeni standardi so med drugim „Temeljno načelo za učinkovit bančni nadzor“ Baselskega odbora, „Temeljna načela zavarovanja“ Mednarodnega združenja zavarovalnih nadzornikov, „Cilji in načela ureditve vrednostnih papirjev“ Mednarodnega združenja nadzornikov trga vrednostnih papirjev, „Sporazum o izmenjavi informacij v davčnih zadevah“ Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj, „Poročilo o preglednosti in izmenjavi informacij za davčne namene“ skupine G20 in „Ključne lastnosti učinkovitih shem za reševanje finančnih institucij“ Odbora za finančno stabilnost.

ČDO sprejmejo ali ohranijo pravni okvir za preprečevanje uporabe njihovih finančnih sistemov za pranje denarja in financiranje terorizma, pri čemer upoštevajo zlasti instrumente mednarodnih organov, dejavnih na tem področju, kot so „Mednarodni standardi za boj proti pranju denarja ter financiranju terorizma in širjenju orožja – priporočila Projektne skupine za finančno ukrepanje“.

Kadar Evropska komisija izda sklepe, s katerimi državi članici dovoli, da sklene sporazum s ČDO za prenos sredstev med to ČDO in državo članico, s katero je povezan, se ta prenos obravnava kot prenos sredstev znotraj Unije na podlagi Uredbe (EU) 2015/847 o prenosih sredstev in ta ČDO spoštuje pogoje iz navedene uredbe.

Ta člen ne posega v člen 155 finančne uredbe.

Člen 71

Sodelovanje v davčnih zadevah

Unija in ČDO priznavajo načela dobrega upravljanja na davčnem področju, vključno z globalnimi standardi preglednosti in izmenjave informacij, pravično obdavčitvijo ter minimalnimi standardi za preprečevanje erozije davčne osnove in preusmerjanja dobička, in se zavezujejo, da jih bodo učinkovito izvajali. Spodbujali bodo dobro upravljanje v davčnih zadevah, izboljšali mednarodno sodelovanje na davčnem področju in olajšali pobiranje davčnih prihodkov.

DEL IV

FINANČNO SODELOVANJE

POGLAVJE 1

NAČELA

Člen 72

Finančna sredstva

Unija prispeva k doseganju splošnih ciljev pridružitve z zagotavljanjem:

- (a) ustreznih finančnih sredstev in primerne tehnične pomoči, namenjenih krepitvi zmogljivosti ČDO za oblikovanje in izvajanje strateških in regulativnih okvirov;
- (b) dolgoročnega financiranja za spodbujanje gospodarske rasti zasebnega sektorja;
- (c) kadar je primerno, lahko k ukrepom, vzpostavljenim na podlagi tega sklepa, prispevajo drugi programi Unije, če prispevki ne krijejo istih stroškov. Tudi ta sklep lahko prispeva k ukrepom, vzpostavljenim na podlagi drugih programov Unije, če prispevki ne krijejo istih stroškov. V takih primerih se v programu dela za navedene ukrepe določi, kateri sklop pravil se uporablja.

Člen 73

Proračun

1. Finančna sredstva za program za obdobje 2021–2027 znašajo 500 000 000 EUR v tekočih cenah.
2. Okvirna razdelitev zneska iz odstavka 1 je podrobno navedena v Prilogi I.
3. Znesek iz odstavka 1 ne posega v uporabo določb glede prožnosti iz Uredbe [nova uredba o večletnem finančnem okviru], Uredbe (EU) št. [...] in finančne uredbe.

Člen 74

Opredelitev pojmov

V tem delu se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (a) „programljiva pomoč“ pomeni nepovratno pomoč, dodeljeno ČDO za financiranje teritorialnih, regionalnih in znotrajregijskih strategij in prednostnih nalog, določenih v programskih dokumentih;
- (b) „priprava programov“ pomeni postopek organiziranja, odločanja in dodeljevanja okvirnih finančnih sredstev, namenjenih izvajanju ukrepov za doseganje ciljev pridružitve glede trajnostnega razvoja ČDO na večletni osnovi na posameznih področjih iz dela II tega sklepa;
- (c) „programski dokument“ pomeni dokument, ki določa strategijo, prednostne naloge in ureditve ČDO in v katerem so jasno izraženi cilji ČDO v okviru njihovega trajnostnega razvoja, da bi se lahko uresničevali cilji pridružitve;

- (d) „razvojni načrti“ pomeni skladen niz ukrepov, ki jih opredelijo in financirajo izključno ČDO v okviru svojih politik in strategij razvoja, ter tistih, dogovorjenih med ČDO in državo članico, s katero je povezan;
- (e) „ozemeljska dodelitev sredstev“ pomeni znesek, dodeljen posameznemu ČDO za programljivo pomoč za financiranje ozemeljskih strategij in prednostnih nalog, določenih v programskih dokumentih;
- (f) „regionalna dodelitev sredstev“ pomeni znesek, dodeljen za programljivo pomoč za financiranje strategij regionalnega sodelovanja ali prednostnih nalog, ki so skupne več ČDO in določene v programskih dokumentih;
- (g) „znotrajregijska dodelitev sredstev“ pomeni znesek znotraj regionalne dodelitve sredstev, dodeljen za programljivo pomoč za financiranje znotrajregijskih strategij sodelovanja in prednostnih nalog, ki vključujejo najmanj en ČDO in eno ali več najbolj oddaljenih regij iz člena 349 PDEU in/ali eno ali več držav AKP in/ali eno ali več držav ali ozemelj, ki niso AKP.

Člen 75

Načela finančnega sodelovanja

1. Finančna pomoč Unije temelji na načelih partnerstva, prevzemanja odgovornosti, prilagajanja ozemeljskim sistemom, dopolnjevanja in subsidiarnosti.
2. Dejavnosti, ki se financirajo v okviru tega sklepa, so lahko v obliki programljive ali neprogramljive pomoči.
3. Finančna pomoč Unije:
 - (a) se izvaja ob ustreznem upoštevanju različnih geografskih, socialnih in kulturnih značilnosti ČDO ter njihovega posebnega potenciala;
 - (b) zagotavlja, da se pretok virov uresničuje na predvidljivi in redni osnovi;
 - (c) je prožna in prilagojena razmeram v vsakem ČDO ter
 - (d) se izvaja v popolni skladnosti z zadevnimi institucionalnimi, pravnimi in finančnimi pooblastili vsake partnerice.
4. Organi zadevnega ČDO so odgovorni za izvajanje postopkov brez poseganja v pooblastila Komisije, da se zagotovi dobro finančno poslovanje uporabe sredstev Unije.

POGLAVJE 2

POSEBNE DOLOČBE ZA FINANČNO SODELOVANJE

Člen 76

Vsebina in področje uporabe

V okviru strategije in prednostnih nalog, ki jih določijo zadevne ČDO na lokalni ali regionalni ravni, se finančna podpora lahko dodeli za:

- (a) sektorske politike in reforme ter projekte, ki so z njimi usklajeni;
- (b) institucionalni razvoj, vzpostavljanje zmogljivosti in vključevanje okoljskih vidikov;
- (c) tehnično pomoč.

Člen 77

Razvoj zmogljivosti

1. Finančna pomoč lahko med drugim prispeva k podpori ČDO pri razvoju potrebnih zmogljivosti za opredelitev, izvajanje in spremljanje ozemeljskih in/ali regionalnih strategij in ukrepov za doseganje splošnih ciljev na področjih sodelovanja, navedenih v delih II in III.
2. Unija podpira prizadevanja ČDO za razvoj zanesljivih statističnih podatkov o teh področjih.
3. Unija lahko podpira ČDO pri prizadevanjih za izboljšanje primerljivosti njihovih makroekonomskih kazalnikov.

Člen 78

Tehnična pomoč

1. Na pobudo Komisije financiranje Unije lahko krije odhodke za podporo pri izvajanju sklepa in za doseganje njegovih ciljev, vključno z upravno podporo za dejavnosti pripravljanja, naknadnega ukrepanja, spremljanja, kontrole, revizije in ocenjevanja, ki so potrebne za tako izvajanje, ter odhodke na sedežu in delegacijah Unije za upravno podporo, ki je potrebna za program, in za upravljanje operacij, ki se financirajo na podlagi tega sklepa, vključno z ukrepi informiranja in komuniciranja ter korporativnimi informacijskimi in tehnološkimi sistemi.
2. Na pobudo ČDO se študije ali ukrepi tehnične pomoči lahko financirajo v povezavi z izvajanjem dejavnosti, ki so predvidene v programskih dokumentih. Komisija se lahko odloči za financiranje teh ukrepov bodisi iz programljive pomoči bodisi iz sredstev za ukrepe tehničnega sodelovanja.

POGLAVJE 3

IZVAJANJE FINANČNEGA SODELOVANJA

Člen 79

Splošno načelo

Če v tem sklepu ni določeno drugače, se finančna pomoč Unije izvaja v skladu s cilji in načeli iz tega sklepa, finančne uredbe in [uredbe NDICI], zlasti naslova II poglavja I razen člena 13, člena 14(1) in 14(4) ter člena 15, poglavja III razen člena 21(1) 21(2)(a) in (b) ter 21(3) in poglavja V razen člena 31(1), 31(4), 31(6) in 31(9) ter člena 32(3). Postopek iz člena 80 tega sklepa se ne uporablja za primere iz člena 21(2)(c) [uredbe NDICI].

Člen 80

Sprejetje večletnih okvirnih programov, akcijskih načrtov in ukrepov

Komisija na podlagi tega sklepa v skladu s postopkom pregleda iz člena 88(5) tega sklepa v obliki „enotnih programskih dokumentov“ sprejme večletne okvirne programe iz člena 12 [uredbe NDICI] ter ustrezne akcijske načrte in ukrepe iz člena 19 [uredbe NDICI]. Ta postopek se uporablja tudi za preglede iz člena 14(3) [uredbe NDICI], ki znatno spreminjajo vsebino večletnega okvirnega programa.

V primeru Grenlandije se lahko akcijski načrti in ukrepi iz člena 19 [uredbe NDICI] sprejmejo ločeno od večletnih okvirnih programov.

Člen 81

Upravičenost do ozemeljskega financiranja

1. Javni organi ČDO so upravičeni do finančne pomoči iz tega sklepa.
2. S soglasjem organov zadevnih ČDO so do finančne pomoči iz tega sklepa upravičeni tudi naslednji subjekti ali organi:
 - (a) lokalne, nacionalne in/ali regionalne javne ali poljavne agencije, službe ali lokalni organi ČDO in zlasti njihove finančne institucije in razvojne banke;
 - (b) družbe in podjetja iz ČDO in iz regionalnih skupin;
 - (c) gospodarske družbe in podjetja države članice, tako da poleg svojega lastnega prispevka dobijo možnost izvajanja gospodarskih projektov na ozemlju posameznega ČDO;
 - (d) finančni posredniki iz ČDO ali Unije, ki spodbujajo in financirajo zasebne naložbe v ČDO; ter
 - (e) akterji decentraliziranega sodelovanja in drugi nevladni akterji iz ČDO in Unije, da bi omogočili izvajanje gospodarskih, kulturnih, socialnih ter izobraževalnih projektov in programov v ČDO v okviru decentraliziranega sodelovanja iz člena 12 tega sklepa.

Člen 82

Upravičenost do regionalnega financiranja

1. Regionalna dodelitev sredstev se lahko uporabi za dejavnosti, ki koristijo in vključujejo:
 - (a) dva ali več ČDO, ne glede na lokacijo;
 - (b) ČDO in Unijo kot celoto;
 - (c) dva ali več ČDO, ne glede na lokacijo, in vsaj eno od naslednjega:
 - (i) eno ali več najbolj oddaljenih regij iz člena 349 PDEU;
 - (ii) eno ali več držav AKP in/ali eno ali več držav ali ozemelj, ki niso AKP;
 - (iii) eno ali več regionalnih ustanov, katerih člani so ČDO;
 - (v) enega ali več subjektov, organov ali drugih služb iz vsaj enega ČDO, ki so člani evropske skupine za ozemeljsko sodelovanje v skladu s členom 8 tega sklepa, eno ali več najbolj oddaljenih regij in eno ali več sosednjih držav ali ozemelj AKP in/ali držav ali ozemelj, ki niso AKP.
2. Znotraj regionalne dodelitve sredstev iz člena 74 se lahko uporabi znotrajregijska dodelitev sredstev za dejavnosti, ki koristijo in vključujejo:
 - (a) enega ali več ČDO in eno ali več najbolj oddaljenih regij iz člena 349 PDEU;
 - (b) enega ali več ČDO in eno ali več sosednjih držav ali ozemelj AKP in/ali držav ali ozemelj, ki niso AKP;
 - (c) enega ali več ČDO, eno ali več najbolj oddaljenih regij in eno ali več držav ali ozemelj AKP in/ali držav ali ozemelj, ki niso AKP;
 - (d) dve ali več regionalnih ustanov, katerih člani so ČDO;
 - (e) enega ali več subjektov, organov ali drugih služb iz vsaj enega ČDO, ki so člani evropske skupine za ozemeljsko sodelovanje v skladu s členom 8 tega sklepa, eno ali več najbolj oddaljenih regij in eno ali več sosednjih držav ali ozemelj AKP in/ali držav ali ozemelj, ki niso AKP.

3. Financiranje za omogočanje udeležbe držav AKP, najbolj oddaljenih regij ter drugih držav in ozemelj v programih regionalnega sodelovanja ČDO je dodatno glede na finančna sredstva, dodeljena ČDO v skladu s tem sklepom.
4. Sodelovanje držav AKP, najbolj oddaljenih regij in drugih držav v programih, vzpostavljenih v skladu s tem sklepom, se predvideva samo če:
 - (a) v okviru ustreznih programov Unije ali ustreznih programov financiranja tretjih držav in ozemelj, ki niso zajeti v programih Unije, obstajajo enakovredne določbe ter
 - (b) se spoštuje načelo sorazmernosti.

Člen 83

Upravičenost do drugih programov Unije

1. Fizične osebe iz posameznega ČDO, kakor so opredeljene v členu 50, in kjer je primerno, ustrezni javni in/ali zasebni organi ter institucije v posameznem ČDO, so upravičeni do sodelovanja v programih Unije in do financiranja iz njih v skladu s pravili in cilji programov ter ureditvami, ki se uporabljajo v državi članici, s katero je posamezen ČDO povezan.
2. ČDO so upravičeni tudi do podpore v okviru programov in instrumentov Unije za sodelovanje z drugimi državami, kot je [uredba NDICI], ob upoštevanju pravil, ciljev in ureditev iz teh programov.
3. ČDO Komisiji vsako leto, z začetkom leta 2022, poročajo o tem sodelovanju v programih Unije.

Člen 84

Poročanje

Komisija preuči napredek, dosežen pri izvajanju finančne pomoči, ki se zagotavlja ČDO na podlagi tega sklepa, in Svetu vsako leto, z začetkom leta 2022, predloži poročilo o izvajanju in rezultatih tega finančnega sodelovanja. Poročilo pošlje Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.

Člen 85

Finančni nadzor

1. ČDO nosijo glavno odgovornost za finančni nadzor sredstev Unije. Kadar je primerno, se ta nadzor izvaja v koordinaciji z državo članico, s katero je ČDO povezan, skladno z veljavno nacionalno zakonodajo.
2. Komisija je odgovorna:
 - (a) za zagotavljanje sistemov upravljanja in nadzora in njihovega pravilnega delovanja v zadevnem ČDO za zagotovitev ustrezne in učinkovite uporabe sredstev Unije ter
 - (b) v primeru nepravilnosti za pošiljanje priporočil ali zahtevkov za korektivne ukrepe za odpravo teh nepravilnosti in popravo vsake ugotovljene pomanjkljivosti pri upravljanju.
3. Komisija, ČDO in, če je primerno, država članica, s katero so ČDO povezani, sodelujejo na podlagi upravnih dogovorov v okviru sej, ki se skličejo enkrat na leto ali na dve leti, da bi uskladili programe, metodologije in izvajanje nadzora.
4. Glede finančnih popravkov:
 - (a) je zadevni ČDO prvi odgovoren za odkritje in popravo finančnih nepravilnosti;

(b) vendar v primeru pomanjkljivosti pri zadevnem ČDO, če ČDO ne popravi stanja in če so prizadevanja za sklenitev dogovora neuspešna, Komisija ukrepa, tako da zmanjša ali prekliče preostali znesek celotne dodelitve sredstev v skladu s sklepom o financiranju v okviru programskega dokumenta.

DEL V

KONČNE DOLOČBE

Člen 86

Prenos pooblastila na Komisijo

Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 87, da se spremenijo priloge II, III in IV zaradi upoštevanja tehnološkega razvoja ter sprememb v carinski in trgovinski zakonodaji.

Za zagotovitev učinkovitega ocenjevanja napredka tega sklepa pri doseganju njegovih ciljev se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 87, da se spremeni člen 3 Priloge I zaradi pregleda ali dopolnitve kazalnikov, če je to potrebno, in dopolni ta sklep z določbami o vzpostavitvi okvira za spremljanje in vrednotenje.

Člen 87

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 86 se prenese na Komisijo za obdobje petih let od 1. januarja 2021. Komisija pripravi poročilo o prenesenem pooblastilu najpozneje devet mesecev pred koncem petletnega obdobja. Prenos pooblastila se samodejno podaljša za enako obdobje, razen če Svet ne nasprotuje temu podaljšanju najpozneje tri mesece pred koncem vsakega obdobja.
3. Pooblastilo iz člena 86 lahko Svet kadar koli prekliče. Z odločitvijo o preklicu preneha veljati prenos pooblastila, naveden v tem sklepu. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Takoj ko Komisija sprejme delegirani akt, o tem uradno obvesti Svet.
5. Delegirani akt, sprejet v skladu s členom 86, začne veljati le, če Svet ne nasprotuje delegiranemu aktu v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Svetu o tem aktu ali če je pred iztekom tega roka Svet obvestil Komisijo, da mu ne bo nasprotoval. Na pobudo Sveta se ta rok podaljša za dva meseca.

Člen 88

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor (v nadaljnjem besedilu: odbor ČDO). Navedeni odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011⁴³.
2. Za namen členov 10(6) in 16(8) Priloge II Komisiji pomaga Odbor za carinski zakonik, ustanovljen s členom 285(1) Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁴. Navedeni odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.

⁴³ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

3. Za namene člena 2 Priloge III ter členov 5 in 6 Priloge IV Komisiji pomaga odbor, ustanovljen s členom 4(1) Uredbe Sveta (ES) št. 260/2009⁴⁵. Navedeni odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
4. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.
5. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.
6. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 8 Uredbe (EU) št. 182/2011 v povezavi s členom 4 navedene uredbe.
7. Kadar je treba mnenje odbora pridobiti s pisnim postopkom, se postopek zaključi brez izida, če v roku za predložitev mnenja tako odloči predsednik odbora ali če to zahteva navadna večina članov odbora.

Člen 89

Informiranje, komuniciranje in oglaševanje

1. Prejemniki sredstev Unije na podlagi tega sklepa potrdijo izvor in zagotovijo prepoznavnost financiranja Unije, zlasti pri promoviranju ukrepov in njihovih rezultatov, z zagotavljanjem jasnih, učinkovitih in sorazmernih ciljno usmerjenih informacij različnemu občinstvu, vključno z mediji in javnostjo.
2. Komisija izvaja ukrepe informiranja in komuniciranja v zvezi s programom ter njegovimi ukrepi in rezultati. Finančna sredstva, dodeljena programu, prispevajo tudi k institucionalnemu komuniciranju o političnih prednostnih nalogah Unije, kolikor so povezane s cilji iz člena 3.

Člen 90

Klavzula o Evropski službi za zunanje delovanje

Ta sklep se uporablja v skladu s Sklepom Sveta 2010/427/EU⁴⁶.

Člen 91

Razveljavitev in prehodne določbe

1. Sklep Sveta 2013/755/EU se razveljavi z učinkom od 1. januarja 2021.
2. Ta sklep do zaključka zadevnih ukrepov ne vpliva na njihovo nadaljevanje ali spremembo v skladu s Sklepom Sveta 2013/755/EU, ki se še naprej uporablja za zadevne ukrepe do njihovega zaključka.
3. Finančna sredstva za program lahko krijejo tudi odhodke za tehnično in upravno pomoč, ki so potrebni za zagotovitev prehoda med programom in ukrepi, sprejetimi v okviru predhodnega Sklepa Sveta 2013/755/EU.
4. Po potrebi se lahko v proračun po letu 2027 knjižijo odobritve za kritje odhodkov iz člena 78, da se omogoči upravljanje ukrepov, ki ne bodo zaključeni do 31. decembra 2027.

⁴⁴ Uredba (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije (UL L 269, 10.10.2013, str. 1).

⁴⁵ Uredba Sveta (ES) št. 260/2009 z dne 26. februarja 2009 o skupnih pravilih za uvoz (UL L 84, 31.3.2009, str. 1).

⁴⁶ Sklep Sveta 2010/427/EU z dne 26. julija 2010 o organizaciji in delovanju Evropske službe za zunanje delovanje (UL L 201, 3.8.2010, str. 30).

Člen 92
Začetek veljavnosti

Ta sklep začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 1. januarja 2021.

V Bruslju,

Za Svet
Predsednik

OCENA FINANČNIH POSLEDIC ZAKONODAJNEGA PREDLOGA

1. OKVIR PREDLOGA/POBUDE

- 1.1. Naslov predloga/pobude
- 1.2. Zadevna področja (*programski sklop*)
- 1.3. Vrsta predloga/pobude
- 1.4. Utemeljitev predloga/pobude
- 1.5. Trajanje ukrepa in finančnih posledic
- 1.6. Načrtovani načini upravljanja

2. UKREPI UPRAVLJANJA

- 2.1. Pravila o spremljanju in poročanju
- 2.2. Upravljavski in kontrolni sistemi
- 2.3. Ukrepi za preprečevanje goljufij in nepravilnosti

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA/POBUDE

- 3.1. Zadevni razdelki večletnega finančnega okvira in odhodkovne proračunske vrstice
- 3.2. Ocenjene posledice za odhodke
 - 3.2.1. *Povzetek ocenjenih posledic za odhodke*
 - 3.2.2. *Ocenjene posledice za odobritve za upravne zadeve*
 - 3.2.3. *Udeležba tretjih oseb pri financiranju*
- 3.3. Ocenjene posledice za prihodke

OCENA FINANČNIH POSLEDIC ZAKONODAJNEGA PREDLOGA

1. OKVIR PREDLOGA/POBUDE

1.1. Naslov predloga/pobude

Sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji, vključno z odnosi med Evropsko unijo na eni strani ter Grenlandijo in Kraljevino Dansko na drugi strani (sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj)

1.2. Zadevna področja (*programski sklop*)

Sklep je združitev sedanjega sklepa o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj (2013/755/EU) in sedanjega sklepa o Grenlandiji (2014/137/EU).

Nanaša se na naslednje področje:

15. Zunanje delovanje

15.05. Čezmorske države in ozemlja (tudi Grenlandija)

1.3. Predlog/pobuda se nanaša na:

nov ukrep.

nov ukrep na podlagi pilotnega projekta / pripravljalnega ukrepa⁴⁷.

podaljšanje obstoječega ukrepa.

združitev ali preusmeritev enega ali več ukrepov v drug/nov ukrep.

1.4. Utemeljitev predloga/pobude

1.4.1. *Potrebe, ki jih je treba zadovoljiti kratkoročno ali dolgoročno, vključno s podrobno časovnico za uvajanje ustreznih ukrepov za izvajanje pobude*

Dolgoročni cilj instrumenta je spodbujati gospodarski in družbeni razvoj čezmorskih držav in ozemelj ter vzpostaviti tesne gospodarske vezi med njimi in Unijo kot celoto. Namen pridružitve je kratkoročno uresničiti ta cilj, in sicer s povečanjem konkurenčnosti ČDO, krepitvijo odpornosti ČDO, zmanjšanjem njihove ogroženosti na področju gospodarstva in varstva okolja ter spodbujanjem sodelovanja med njimi in drugimi partnerji.

1.4.2. *Dodana vrednost ukrepanja Unije (ki je lahko posledica različnih dejavnikov, npr. boljšega usklajevanja, pravne varnosti, večje učinkovitosti ali dopolnjevanja). Za namene te točke je „dodana vrednost ukrepanja Unije“ vrednost, ki izhaja iz ukrepanja Unije in predstavlja dodano vrednost poleg tiste, ki bi jo sicer ustvarile države članice same.*

Razlogi za ukrepanje na evropski ravni (predhodno)

Čezmorske države in ozemlja (v nadaljnjem besedilu: ČDO) so pridružena Evropski uniji od začetka veljavnosti Rimske pogodbe leta 1958. Pridružitev ČDO Uniji izhaja iz ustavnih odnosov, ki jih imajo te države in ozemlja s tremi državami članicami. ČDO niso del carinskega območja Unije in so zunaj notranjega trga. Poleg tega se večina ČDO sooča s posebnimi izzivi zaradi svoje velikosti, lokacije, oddaljenosti in omejene ekonomske osnove. Na podlagi tega je EU v zadnjih desetletjih financirala ozemeljske in regionalne programe ERS v ČDO, najnovejša finančna podpora pa je bila izvedena v 11. ERS in bi jo bilo treba še naprej zagotavljati.

⁴⁷ Po členu 58(2)(a) oz. (b) finančne uredbe.

Grenlandija je po referendumu izstopila iz EU leta 1985 in postala ČDO. Kot del sporazuma o izstopu z Dansko in Grenlandijo (Pogodba o Grenlandiji) je slednja prejela nadomestilo za izgubo sredstev EU na podlagi sporazuma o ribolovu. Svet je leta 2006 sklenil vzpostaviti namenski instrument za podporo razvoja Grenlandije poleg sporazuma o ribolovu, in sicer po tem, potem ko je bilo finančno nadomestilo za slednjega zmanjšano.

Pristop EU za prihodnje korake glede vzajemnih odnosov se je osredotočal na vzajemno koristno sodelovanje s ČDO in Grenlandijo ter daje poseben poudarek prednostnim nalogam, ki so zanje pomembne, kot so povečanje njihove konkurenčnosti, krepitev njihove odpornosti in zmanjšanje njihove ranljivosti ter spodbujanje sodelovanja med ČDO ter njihovimi regionalnimi, evropskimi in mednarodnimi partnerji.

EU lahko zagotovi dodano vrednost, ki temelji na obsegu sredstev, ki se zagotavljajo prek njenih instrumentov, razmeroma prožnih načinov upravljanja in predvidljivosti sredstev v obdobju večletnega finančnega okvira.

EU ima pomembno strokovno znanje na ključnih področjih, ki so potrebna in zanimiva za ČDO (na primer regionalna kohezija, gospodarsko povezovanje, podnebne spremembe), med drugim iz svojih uspešnih politik (kot so strokovno znanje na področju varnosti preskrbe s hrano, pridobljeno s skupno kmetijsko politiko). Na nekaterih področjih, na katerih se države članice niso odločile za ukrepanje ali se soočajo z ovirami, je EU še naprej glavni in včasih edini akter, ki posreduje.

EU ima prek svojih delegacij globalno prisotnost, kar ji zagotavlja široko mrežo informacij o razvoju dogodkov v državah in regijah po vsem svetu. To EU omogoča, da je ves čas seznanjena z novimi potrebami in težavami ter da ustrezno prerazporeja sredstva. Dopolnjevanje med delovanjem EU in ukrepi, ki jih izvajajo države članice, obstaja in je vse večje. To krepi politični dialog in sodelovanje, ki vse pogosteje potekata prek skupne priprave programov z državami članicami.

EU lahko tudi dopolnjuje dejavnosti držav članic pri obravnavanju potencialno nevarnih razmer ali v primeru izredno dragih posredovanj, kot je kriza zaradi podnebnih sprememb, ki pogosto prizadene ČDO.

Pričakovana ustvarjena dodana vrednost Unije (naknadno):

Pričakovana dodana vrednost, ki jo bo ustvaril novi sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj, bi morala temeljiti na ugotovitvah vmesnega pregleda instrumentov za zunanje financiranje. V primeru ČDO in Grenlandije je bilo ugotovljeno, da oba instrumenta ustrezata svojemu namenu ter da sta pridružitve ČDO in partnerstvo z Grenlandijo izpolnila različne parametre, ki so se ocenjevali (učinkovitost itd.). Pričakuje se, da bo predlagani instrument še naprej spodbujal ta pozitivni trend.

Natančneje, ob upoštevanju posebnosti ČDO in njihovega posebnega odnosa z EU, bo novi finančni instrument, ki bo zajemal vse ČDO, zagotovil:

enotnost upravljanja – ker bodo vsi ČDO imeli isti vir financiranja (proračun), bodo ustvarjene sinergije pri pripravi programov in izvajanju,

utrditev skupnih ciljev,

poenostavitev in skladnost pravnega okvira,

večjo vidnost ČDO kot skupine.

Predlagani instrument upošteva izstop Združenega kraljestva Velike Britanije iz Evropske unije 29. marca 2019, ki bo začel veljati po izteku prehodnega obdobja 1. januarja 2021, in tako ne velja za britanske ČDO.

1.4.3. *Spoznanja iz podobnih izkušenj v preteklosti*

Vmesni pregled 11. ERS in sklepa o Grenlandiji:

11. ERS–ČDO: v obdobju 2014–2020 in v skladu s sklepom o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj imajo ČDO dostop do treh virov financiranja: 11. ERS, proračuna EU (načelo upravičenosti do vseh programov in instrumentov EU, vključno na primer s tematskim delom instrumenta za razvojno sodelovanje) in EIB. V okviru 11. ERS so ČDO upravičeni do sredstev v višini 364,5 milijona EUR;

Finančna podpora ČDO ni omejena na splošni cilj ERS za izkoreninjenje revščine, saj je namen pridružitve čezmorskih držav in ozemelj ter EU „spodbujati gospodarski in socialni razvoj teh držav in ozemelj ter vzpostaviti tesne gospodarske vezi med njimi in Unijo kot celoto“. Sektorji, ki v ČDO prejemajo podporo v okviru 11. ERS, zajemajo široko paleto politik, s posebnim poudarkom na prilagajanju na okoljske in podnebne spremembe ter spremembe biotske raznovrstnosti in njihovi blažitvi, obnovljivih virih energije, izobraževanju, telekomunikacijski in digitalni poveztivosti ter turizmu. Ugotovljeno je bilo, da je 11. ERS pomemben in učinkovit instrument za podporo ciljem pridružitve EU in ČDO. Kljub temu se nekateri ČDO redno zavzemajo za enostavnejše postopke priprave programov in izvajanja z utemeljitvijo, da so njihove upravne zmogljivosti omejene. Poleg tega obstoječe določbe, ki spodbujajo regionalno sodelovanje med različnimi kategorijami regionalnih akterjev (ČDO, države AKP in njihove sosednje najbolj oddaljene regije / najbolj oddaljene regije in države v razvoju, ki niso države AKP), do zdaj niso bile dovolj izkoriščene.

Sklep o Grenlandiji: S sklepom za obdobje 2014–2020 je bilo za temeljni program proračunske podpore dodeljenih 217,8 milijona EUR, kar je 31 milijonov EUR na leto; to je glavni finančni instrument in regulativni okvir EU v okviru proračuna EU, ki je podlaga za odnose med EU in Grenlandijo. Dopolnjuje sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj. Sklep o Grenlandiji dopolnjuje sporazum o partnerstvu v ribiškem sektorju in skupno izjavo o odnosih med EU in Grenlandijo iz leta 2014. Cilj Sklepa o Grenlandiji je ohranitev tesnih in trajnih vezi med partnerji ob podpiranju trajnostnega razvoja Grenlandije. Glavna cilja sta podpora Grenlandiji pri reševanju njenih glavnih izzivov (zlasti diverzifikacije gospodarstva) in prispevek k zmogljivosti njene uprave za oblikovanje in izvajanje nacionalnih politik. Osnovni programski dokument za trajnostni razvoj Grenlandije za obdobje 2014–2020 podpira cilje sklepa o Grenlandiji z ustvarjanjem pametne rasti s pomočjo naložb v izobraževanje in raziskave ter vključujoče rasti z omogočanjem izobraževanja večjemu delu prebivalstva z namenom zagotavljanja delovnih mest, zmanjšanja revščine in ustvarjanja trajnostne osnove za gospodarsko rast.

Program proračunske podpore za izobraževanje kaže pozitiven napredek, saj je bila v letu 2016 večina ciljev (74,12 %) dosežena ali presežena. Vendar se je izkazalo, da je merjenje učinkov gospodarskih ciljev sklepa o Grenlandiji bolj zapleteno, saj so dolgoročni in zato niso takoj vidni. Kljub temu se kažejo pozitivni trendi v smislu razvoja novih sektorjev (npr. odpiranje rudnikov), rasti stopnje dokončanja izobraževanja in povečanja zmogljivosti vlade pri oblikovanju dolgoročnih politik. Poleg tega je neprekinjen formalni in neformalni dialog o politikah spodbudil vzajemno razumevanje med partnerji in tesno sodelovanje na pomembnih področjih,

kot je Arktika, na katerem je Grenlandija vključena v politiko EU za Arktiko iz leta 2016 in podpira prošnjo EU za sedež opazovalca v Arktičnem svetu. Takšni trendi naj bi se po pričakovanjih nadaljevali po letu 2020 in se še naprej razvijali.

Sklep o Grenlandiji zagotavlja instrument, ki ustreza svojemu namenu za nadaljnjo poglobitev odnosov in sodelovanja EU in Grenlandije po letu 2020.

Cilji pridružitve ČDO, vključno z Grenlandijo, kot so navedeni v členih 198 in 199 PDEU, pozivajo k celovitemu partnerstvu, ki zajema institucionalni okvir in trgovinske sporazume ter zajema številna področja sodelovanja in osnovna načela, ki urejajo finančno pomoč Unije za ČDO. To zahteva širok in daljnosežen pravni instrument.

Ob upoštevanju posebnosti ČDO in njihovega posebnega odnosa z EU bo novi finančni instrument, ki bo zajemal vse ČDO, tako glede političnega in pravnega okvira kot tudi izvajanja sodelovanja, zagotavljal učinkovitost, utrditev skupnih ciljev in skladnost ter večjo prepoznavnost ČDO kot skupine. Predlog predlaga pristop, ki je prožen in prilagojen razmeram v vsakem ČDO.

1.4.4. Skladnost in možnosti sinergij z drugimi ustreznimi instrumenti

Cilj posodobljenega sklepa o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj je zagotoviti celovito dopolnjevanje z najpomembnejšimi zakonodajnimi akti po letu 2020, zlasti:

Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI): za zagotovitev skladnosti in učinkovitosti bo sklep, če ni določeno drugače, uporabil določbe NDICI o izvajanju, ocenjevanju in spremljanju. V osnutku uredbe je predvideno, da bodo ČDO upravičeni do tematskih programov na podlagi te uredbe in do tretjega štebra ukrepov hitrega odzivanja. Uredba NDICI in posodobljeni sklep o pridružitvi ČDO vsebujeta tudi določbo o možnosti vzpostavitve znotrajregijskih pobud med ČDO, partnerskimi državami in najbolj oddaljenimi regijami EU.

Uredbe na področju regionalne politike: posodobljeni sklep o pridružitvi ČDO in predlagane uredbe na področju regionalne politike so bili pripravljene s ciljem okrepitve določb, ki spodbujajo oblikovanje znotrajregijskih pobud, ki vključujejo ČDO, partnerske države in najbolj oddaljene regije EU.

Druge politike in programi EU: ČDO bodo še naprej upravičeni do vseh politik in programov EU, razen če bo v ustreznih uredbah določeno drugače. Zato so upravičeni do programov Erasmus+, Obzorje 2020, COSME itd.

1.5. Trajanje ukrepa in finančnih posledic

Časovno omejeno

trajanje od [D. MMMM] LLLL do [D. MMMM] LLLL,

finančne posledice med letoma LLLL in LLLL za odobritve za prevzem obveznosti ter med letoma LLLL in LLLL za odobritve plačil.

Časovno neomejeno

izvajanje z obdobjem uvajanja od leta 2021 naprej.

1.6. Načrtovani načini upravljanja⁴⁸

Neposredno upravljanje – Komisija:

z lastnimi službami, vključno z zaposlenimi v delegacijah Unije,

prek izvajalskih agencij.

Deljeno upravljanje z državami članicami.

Posredno upravljanje s poverjanjem nalog izvrševanja proračuna:

tretjim državam ali organom, ki jih te imenujejo,

mednarodnim organizacijam in njihovim agencijam (navedite),

EIB in Evropskemu investicijskemu skladu,

organom iz členov 70 in 71 finančne uredbe,

subjektom javnega prava,

subjektom zasebnega prava, ki opravljajo javne storitve, kolikor ti subjekti zagotavljajo ustrezna finančna jamstva,

subjektom zasebnega prava države članice, ki so pooblaščenim za izvajanje javno-zasebnih partnerstev in ki zagotavljajo ustrezna finančna jamstva,

osebam, pooblaščenim za izvajanje določenih ukrepov SZVP v skladu z naslovom V Pogodbe o Evropski uniji in opredeljenim v zadevnem temeljnem aktu.

Pri navedbi več kot enega načina upravljanja je treba to natančneje obrazložiti v oddelku „opombe“.

Opombe

Zunanji odhodki zahtevajo možnost uporabe vseh predvidenih načinov upravljanja, kot je ustrezno in odločeno med izvajanjem.

⁴⁸ Pojasnila o načinih upravljanja in sklici na finančno uredbo so na voljo na spletišču BudgWeb: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

2. UKREPI UPRAVLJANJA

2.1. Pravila o spremljanju in poročanju

Navedite pogostost in pogoje.

Sistemi Komisije za spremljanje in ocenjevanje so vse bolj osredotočeni na rezultate. Združujejo delo notranjega osebja in izvajalskih partnerjev ter zunanje strokovno znanje.

Projektne vodje v delegacijah in na sedežih stalno spremljajo izvajanje projektov in programov, pri čemer uporabljajo informacije, ki jih zagotovijo izvajalski partnerji, v okviru svojega rednega poročanja, po možnosti tudi z obiski na terenu. Z notranjim spremljanjem se pridobijo dragocene informacije o napredku, kar vodjem pomaga odkrivati dejanska in potencialna ozka grla ter ustrezno ukrepati.

Poleg tega se pogodbeno najamejo zunanji neodvisni strokovnjaki, ki ocenjujejo uspešnost zunanjih ukrepov EU s pomočjo treh različnih sistemov. Te ocene pripomorejo k odgovornosti in izboljšanju posredovanj, ki so v teku; prav tako omogočajo pridobivanje spoznanj na podlagi preteklih izkušenj, ki se nato uporabijo pri oblikovanju prihodnjih politik in ukrepov.

Pravila za spremljanje in poročanje, predlagana v uredbi NDICI, se bodo uporabljala v okviru instrumenta ČDO (novi sklep o pridružitvi ČDO, člen 84).

Komisija preuči napredek, dosežen pri izvajanju ukrepov zunanjega financiranja Unije, ter Evropskemu parlamentu in Svetu od leta 2021 dalje predloži letno poročilo o izvajanju financiranih ukrepov, to poročilo pa se predloži tudi Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.

Poleg tega bodo vsa orodja za notranje spremljanje (npr. v rezultate usmerjeno spremljanje), ocenjevanje in poročanje Komisije veljala za posodobljeni sklep o pridružitvi ČDO po letu 2020.

2.2. Upravljavski in kontrolni sistemi

2.2.1. Utemeljitev načinov upravljanja, mehanizmov financiranja, načinov plačevanja in predlagane strategije kontrol

Načini izvrševanja:

V zvezi z načini upravljanja niso predvidene nobene temeljne spremembe, k boljšim rezultatom v prihodnosti pa bodo prispevale izkušnje, ki so jih službe Komisije in izvajalski akterji pridobili v okviru predhodnih programov.

Ukrepi, ki bodo financirani na podlagi tega sklepa, se bodo izvajali z neposrednim upravljanjem s strani Komisije s sedeža in/ali prek delegacij Unije ter s posrednim upravljanjem s strani katerega koli od subjektov iz člena 62(1)(c) nove finančne uredbe, da bi bolje dosegli cilje sklepa.

Kar zadeva posredno upravljanje, kot je navedeno v členu 154 nove finančne uredbe, morajo ti subjekti zagotoviti raven zaščite finančnih interesov EU, ki je enakovredna zaščiti finančnih interesov EU, ki se zagotavlja v okviru neposrednega upravljanja. Izvede se predhodna stebrna ocena sistemov in postopkov subjektov v skladu z načelom sorazmernosti ter ob ustreznem upoštevanju narave ukrepa in s tem povezanih finančnih tveganj. Kadar je to potrebno zaradi izvajanja ali če obstajajo pridržki, izraženi v poročilih o dejavnostih, se opredelijo in izvajajo akcijski načrti s

posebnimi ukrepi za zmanjšanje tveganj. Poleg tega lahko izvajanje spremljajo tudi ustrezni ukrepi nadzora, ki jih določi Komisija.

Struktura notranje kontrole

Postopki notranje kontrole / upravljanja so zasnovani tako, da dajejo razumno zagotovilo o uresničevanju ciljev glede učinkovitosti in uspešnosti delovanja, zanesljivosti finančnega poročanja ter skladnosti z ustreznim zakonodajnim in postopkovnim okvirom.

Uspešnost in učinkovitost

Izvajalske službe bodo za zagotovitev učinkovitosti in uspešnosti svojega delovanja (ter zmanjšanje visoke stopnje tveganja v okolju, v katerem izvršuje zunanjo pomoč) – poleg vseh elementov celovitega postopka Komisije za strateško politiko in načrtovanje, notranjerevizijskega okolja ter drugih zahtev iz okvira Komisije za notranjo kontrolo – pri vseh svojih instrumentih še naprej uporabljale prilagojen okvir upravljanja pomoči, kar pomeni:

- prenos upravljanja večine zunanje pomoči na delegacije Unije na terenu,
- jasno in formalizirano delitev finančne odgovornosti (od odredbodajalca na podlagi prenosa – generalni direktor – naprej) na podlagi nadaljnjega prenosa z odredbodajalca na podlagi nadaljnjega prenosa (direktor) na sedežu na vodjo delegacije,
- redno poročanje delegacij Unije sedežu (poročila o upravljanju zunanje pomoči), vključno z letno izjavo o zanesljivosti, ki jo da vodja delegacije,
- zagotavljanje obsežnega programa usposabljanja za osebje na sedežu in v delegacijah,
- zagotavljanje znatne podpore in usmerjanja delegacijam s sedeža (tudi po internetu),
- redne nadzorne obiske pri delegacijah vsakih 3 do 6 let,
- metodologijo upravljanja projektnih in programskih ciklov, ki vključuje: kakovostna podporna orodja za zasnovo ustreznega posredovanja, metodo njegovega zagotavljanja, mehanizem financiranja, upravljavski sistem, oceno in izbiro morebitnih izvedbenih partnerjev itd.; orodja za vodenje, spremljanje in poročanje za programe in projekte, da se zagotovi učinkovito izvajanje, vključno z rednim zunanjim spremljanjem projektov na kraju samem; ter celovito oceno in revizijo,
- z razširitvijo uporabe poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov in navzkrižnim opiranjem na revizijsko delo partnerskih organizacij se bodo poskušale doseči poenostavitve. Še naprej se bo uporabljal pristop različnim tveganjem prilagojenih kontrol v skladu s temeljnimi tveganji.

Finančno poročanje in računovodstvo

Izvajalske službe si bodo še naprej prizadevale delovati po najvišjih standardih v računovodstvu in finančnem poročanju z uporabo računovodskega sistema na podlagi nastanka poslovnega dogodka (ABAC), pa tudi posebnih orodij za zunanjo pomoč, kot sta skupni informacijski sistem RELEX (CRIS) in njegov naslednik (OPSYS).

Kar zadeva skladnost z ustreznim zakonodajnim in postopkovnim okvirom, so metode kontrole skladnosti določene v oddelku 2.3 (ukrepi preprečevanja goljufij in nepravilnosti).

2.2.2. *Podatki o ugotovljenih tveganjih in vzpostavljenih sistemih notranjih kontrol za njihovo zmanjševanje*

Okolje tveganja

Za okolje, v katerem se izvršuje pomoč v okviru tega instrumenta, so značilna naslednja tveganja, da se ne dosežejo cilji instrumenta, da finančno poslovanje ne bi bilo najboljše in/ali da se ne bi upoštevala veljavna pravila (napake v zvezi z zakonitostjo in pravilnostjo):

- gospodarska/politična nestabilnost in/ali naravna nesreča lahko povzroči težave in zamude pri oblikovanju in izvajanju ukrepov, zlasti v nestabilnih državah,
- pomanjkanje institucionalnih in upravnih zmogljivosti v partnerskih državah lahko povzroči težave in zamude pri oblikovanju in izvajanju ukrepov,
- spremljanje geografsko razpršenih projektov in programov (po navadi za več držav/ozemelj/regij) je lahko logistično/stroškovno zahtevno – zlasti to velja za kakršne koli nadaljnje dejavnosti na kraju samem,
- raznolikost potencialnih partnerjev/upravičencev ter različne strukture in zmogljivosti notranje kontrole lahko povzročijo razdrobljenost ter s tem zmanjšajo učinkovitost in uspešnost razpoložljivih virov Komisije za podporo in spremljanje izvajanja,
- slaba kakovost in nezadostna količina razpoložljivih podatkov o rezultatih in učinkih zunanje pomoči / izvajanju nacionalnih razvojnih načrtov v partnerskih državah lahko ovira zmožnost Komisije, da poroča o rezultatih in prevzema odgovornost zanje.

2.2.3. *Ocena in utemeljitev stroškovne učinkovitosti kontrol (razmerje „stroški kontrol ÷ vrednost z njimi povezanih upravljanih sredstev“) ter ocena pričakovane stopnje tveganja napake (ob plačilu in ob zaključku)*

Ti stroški notranjih kontrol/poslovanja predstavljajo približno 4 % ocenjenega letnega povprečja v višini 12,78 milijarde EUR, kolikor je načrtovano za skupne odobritve za prevzem obveznosti (operativne in upravne) v portfelju odhodkov, ki se bo financiral iz splošnega proračuna EU za obdobje 2021–2027. Ta izračun stroškov kontrol se nanaša le na stroške Komisije, brez upoštevanja držav članic ali pooblaščenih subjektov. Pooblaščeni subjekti lahko zadržijo do 7 % sredstev za upravljanje sredstev, ki bi se lahko delno uporabila za namene kontrole.

Ti stroški poslovanja vključujejo vse osebje na sedežu in v delegacijah, infrastrukturo, prevoz, usposabljanje, spremljanje, ocenjevanje in revizijske pogodbe (vključno s tistimi, ki jih izvedejo upravičenci).

Razmerje med upravljavskimi in operativnimi dejavnostmi bi se lahko z izboljšanimi in poenostavljenimi ureditvami novega instrumenta sčasoma zmanjšalo, izhajajoč iz sprememb, ki naj bi bile uvedene z novo finančno uredbo. Ključne koristi teh stroškov poslovanja se bodo pokazale v uresničevanju ciljev politike, uspešni in učinkoviti rabi virov ter izvajanju odločnih stroškovno učinkovitih ukrepov za preprečevanje napak in drugih pregledov za zagotovitev zakonite in pravilne porabe sredstev.

Sicer se bo še naprej vlagalo v izboljšanje lastnosti in usmerjenosti upravljavskih dejavnosti in pregledov skladnosti v zvezi s portfeljem, vendar so ti stroški v glavnem potrebni za učinkovito in uspešno uresničevanje ciljev instrumentov z najmanjšim mogočim tveganjem neskladnosti (stopnja preostalih napak pod 2 %). Ti stroški so znatno manjši od tveganj ob odpravi ali zmanjšanju notranje kontrole na področju s tako visokimi tveganji.

Pričakovana stopnja tveganja neskladnosti z veljavnimi pravili

Kar zadeva upoštevanje pravil, je cilj za ta instrument ohraniti zgodovinsko stopnjo tveganja (stopnjo napake), tj. skupno „neto“ stopnjo preostalih napak (na večletni osnovi, potem ko so bile za zaključene pogodbe opravljene vse načrtovane kontrole in popravki), pod 2 %. To tradicionalno pomeni ocenjeno stopnjo napak v razponu 2–5 % v letnem naključno izbranem vzorcu transakcij, ki ga preveri Evropsko računsko sodišče za letno izjavo o zanesljivosti. Po mnenju Komisije je to najnižja stopnja tveganja neskladnosti, ki jo je mogoče doseči glede na okolje z visokimi tveganji ter ob upoštevanju upravne obremenitve in potrebne stroškovne učinkovitosti kontrol skladnosti. V primeru ugotovljenih pomanjkljivosti bodo izvedeni ciljno usmerjeni popravni ukrepi, da se zagotovijo najnižje možne stopnje napak.

2.3. Ukrepi za preprečevanje goljufij in nepravilnosti

Navedite obstoječe ali načrtovane preprečevalne in zaščitne ukrepe, npr. iz strategije za boj proti goljufijam.

Glede na visoka tveganja v okolju je treba v sistemih predvideti, da se lahko pojavi znatno število morebitnih napak (nepravilnosti) v zvezi s skladnostjo v transakcijah, ter vanje v čim zgodnejši fazi plačilnega procesa vgraditi visoko stopnjo kontrol preprečevanja, odkrivanja in odprave teh napak. V praksi to pomeni, da se bodo kontrole skladnosti najbolj opirale na obsežne predhodne preglede na večletni osnovi, ki jih bodo opravljali zunanji revizorji in osebje Komisije na terenu pred končnimi plačili za projekte (hkrati pa bodo še vedno opravljali tudi nekaj naknadnih revizij), tako da bodo te kontrole znatno presegle raven finančne zaščite, zahtevane v skladu s finančno uredbo. Okvir skladnosti sestavljajo med drugim naslednji pomembni elementi.

Ukrepi za preprečevanje napak:

- obvezno osnovno usposabljanje o problematiki goljufij za osebje, ki upravlja pomoč, in revizorje,
- zagotavljanje smernic (tudi po internetu), vključno s praktičnim vodnikom za postopke javnega naročanja, priročnikom DEVCO in sklopom orodij za finančno poslovanje (za izvedbene partnerje),
- predhodna ocena za zagotovitev, da so organi, ki upravljajo sredstva EU v okviru skupnega in decentraliziranega upravljanja, uvedli ustrezne ukrepe proti goljufijam za preprečevanje in odkrivanje goljufij pri upravljanju teh sredstev,
- predhodno preverjanje mehanizmov boja proti goljufijam, ki so na razpolago v partnerskih državah, kot del ocene upravljanja javnih financ, natančneje izpolnjevanja merila za upravičenost do prejemanja proračunske podpore (tj. dejavna zavezanost boju proti goljufijam in korupciji, ustrezni inšpekcijski organi, zadostne pravosodne zmogljivosti ter učinkoviti mehanizmi odzivanja in sankcioniranja),

- ukrepi za odkrivanje in odpravljanje napak,
- zunanje revizije in preverjanja (obvezni in na podlagi ocene tveganj), ki jih med drugim izvaja Evropsko računsko sodišče,
- naknadna preverjanja (na podlagi ocene tveganj) in izterjave,
- ustavitev financiranja EU v primerih resnih goljufij, vključno s korupcijo velikih razsežnosti, dokler organi ne sprejmejo ustreznih ukrepov za odpravo in preprečevanje takih goljufij v prihodnje,
- EDES (sistem za zgodnje odkrivanje in izključitev),
- odložitev izvajanja / prekinitvev pogodbe,
- postopek izključitve.

Strategije zadevnih služb za boj proti goljufijam, ki se redno pregledujejo, bodo po potrebi prilagojene, ko bo objavljena nova različica strategije Komisije za boj proti goljufijam, da se med drugim zagotovi:

popolna skladnost notranjih kontrol na področju boja proti goljufijam s strategijo Komisije za boj proti goljufijam,

pristop k obvladovanju tveganj goljufij, ki je usmerjen k odkrivanju področij tveganja za goljufije in ustreznemu odzivanju,

pri sistemih, ki se uporabljajo za porabo sredstev EU v tretjih državah, možnost priklica ustreznih podatkov za njihovo vključitev v obvladovanje tveganj goljufij (npr. dvojnega financiranja),

po potrebi vzpostavitev mrež in ustreznih informacijskih orodij za analizo primerov goljufij v sektorju zunanje pomoči.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA/POBUDE

3.1. Zadevni razdelek večletnega finančnega okvira in predlagane nove odhodkovne proračunske vrstice

Razdelek večletnega finančnega okvira	Proračunska vrstica	Vrsta odhodkov	Prispevek			
			držav Efte ⁵⁰	držav kandidatk ⁵¹	tretjih držav	po členu [21(2)(b)] finančne uredbe
	Številka 15 Zunanje delovanje [VI][poimenovanje VI]	dif./nedif. ⁴⁹				
VI	15 01 05 Odhodki za podporo čezmorskim državam in ozemljem (vključno z Grenlandijo)	nedif.	NE	NE	NE	NE
VI	15 05 01 Čezmorske države in ozemlja	dif.	NE	NE	NE	NE
VI	15 05 02 Grenlandija	dif.	NE	NE	NE	NE

⁴⁹ Dif. = diferencirana sredstva / nedif. = nediferencirana sredstva.

⁵⁰ Efta: Evropsko združenje za prosto trgovino.

⁵¹ Države kandidatke in po potrebi potencialne kandidatke z Zahodnega Balkana.

3.2. Ocenjene posledice za odhodke

3.2.1. Povzetek ocenjenih posledic za odhodke

RAZDELEK OKVIRA	VEČLETNEGA FINANČNEGA	<6>	[poimenovanje VI Sosedstvo in svet]
----------------------------	----------------------------------	-----	-------------------------------------

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po letu 2027	SKUPAJ
Odobritve za poslovanje (razdeljene glede na proračunske vrstice iz naslova 3.1)	obveznosti	(1)	65,927	67,252	68,604	69,984	71,391	72,827	74,292		490,275
	plačila	(2)	14,811	28,930	38,801	48,039	55,861	60,659	63,888	179,286	490,275
Odobritve za upravne zadeve, ki se financirajo iz sredstev programa ⁵²	obveznosti = plačila	(3)	1,329	1,349	1,369	1,389	1,409	1,429	1,449		9,725
Odobritve za sredstva programa SKUPAJ	obveznosti	=1+3	67,256	68,601	69,973	71,373	72,800	74,256	75,741		500,000
	plačila	=2+3	16,140	30,279	40,170	49,429	57,270	62,089	65,338	179,286	500,000

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Razdelek večletnega finančnega okvira	7	„Upravni odhodki“
--	---	-------------------

Ta oddelek bi bilo treba izpolniti s „proračunskimi podatki upravne narave“, ki jih je treba najprej vnesti v [Prilogo k oceni finančnih posledic zakonodajnega predloga](#), ki se prenese v sistem DECIDE za namene posvetovanj med službami.

⁵² Tehnična in/ali upravna pomoč ter odhodki za podporo izvajanja programov in/ali ukrepov EU (prej vrstice BA), posredne raziskave, neposredne raziskave.

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po letu 2027	SKUPAJ
Človeški viri	1,712	1,712	1,712	1,712	1,712	1,712	1,712		11,986
Drugi upravni odhodki	0,116	0,116	0,116	0,116	0,116	0,116	0,116		0,811
Odobritve iz RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira SKUPAJ	1,828	1,828	1,828	1,828	1,828	1,828	1,828		12,797

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po letu 2027	SKUPAJ
Odobritve iz vseh RAZDELKOV večletnega finančnega okvira SKUPAJ	obveznosti	69,084	70,429	71,801	73,201	74,628	76,084	77,569	512,797
	plačila	17,968	32,107	41,998	51,257	59,098	63,917	67,166	512,797

3.2.2. Povzetek ocenjenih posledic za odobritve za upravne zadeve

Za predlog/pobudo niso potrebne odobritve za upravne zadeve.

Za predlog/pobudo so potrebne odobritve za upravne zadeve, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Leto	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	SKUPAJ
------	------	------	------	------	------	------	------	--------

RAZDELEK 7 večletnega finančnega okvira								
Človeški viri	1,712	1,712	1,712	1,712	1,712	1,712	1,712	11,986
Drugi upravni odhodki	0,116	0,116	0,116	0,116	0,116	0,116	0,116	0,811
Seštevek za RAZDELEK 7 večletnega finančnega okvira	1,828	1,828	1,828	1,828	1,828	1,828	1,828	12,797

Odobritve zunaj RAZDELKA 7 ⁵³ večletnega finančnega okvira								
Človeški viri	0,829	0,829	0,829	0,829	0,829	0,829	0,829	5,805
Drugi upravni odhodki	0,500	0,520	0,540	0,560	0,580	0,600	0,620	3,920
Seštevek za odobritve zunaj RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira	1,329	1,349	1,369	1,389	1,409	1,429	1,449	9,725

SKUPAJ	3,158	3,178	3,198	3,218	3,238	3,258	3,278	22,523
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

⁵³ Tehnična in/ali upravna pomoč ter odhodki za podporo izvajanja programov in/ali ukrepov EU (prej vrstice BA), posredne raziskave, neposredne raziskave.

3.2.2.1. Ocenjene potrebe po človeških virih

Za predlog/pobudo niso potrebni človeški viri.

Za predlog/pobudo so potrebni človeški viri, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

ocena, izražena v ekvivalentu polnega delovnega časa

Leto		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• Delovna mesta v skladu s kadrovskim načrtom (uradniki in začasni uslužbenci)								
Sedež in predstavništva Komisije		11	11	11	11	11	11	11
Delegacije		1	1	1	1	1	1	1
Raziskave								
• Zunanji sodelavci (v ekvivalentu polnega delovnega časa: EPDČ) – PU, LU, NNS, ZU in MSD ⁵⁴								
Razdelek 7								
Financirano iz RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira	– na sedežu	6	6	6	6	6	6	6
	– na delegacijah	6	6	6	6	6	6	
Financirano iz sredstev programa 55	– na sedežu							
	– na delegacijah							
Raziskave								
Drugo (navedite)								
SKUPAJ		24	24	24	24	24	24	24

Opis nalog:

Uradniki in začasni uslužbenci	Naloge bodo enake kot trenutno (politike, priprava programov, financiranje in pogodbe, druge horizontalne naloge).
Zunanji sodelavci	Naloge bodo enake kot trenutno (politike, priprava programov, financiranje in pogodbe, druge horizontalne naloge).

⁵⁴ PU = pogodbeni uslužbenec; LU = lokalni uslužbenec; NNS = napoteni nacionalni strokovnjak; ZU = začasni uslužbenec; MSD = mladi strokovnjak na delegaciji.

⁵⁵ Dodatna zgornja meja za zunanje sodelavce v okviru odobritev za poslovanje (prej vrstice BA).

3.2.3. Udeležba tretjih oseb pri financiranju

V predlogu/pobudi:

ni načrtovano sofinanciranje tretjih oseb.

je načrtovano sofinanciranje tretjih oseb, kot je ocenjeno v nadaljevanju:

odobritve v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Leto	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	SKUPAJ
Navedite organ, ki bo sofinanciral predlog/pobudo	n. r.	n. r.	n. r.	n. r.	n. r.	n. r.	n. r.	n. r.
Sofinancirane odobritve SKUPAJ	n. r.	n. r.	n. r.	n. r.	n. r.	n. r.	n. r.	n. r.

3.3. Ocenjene posledice za prihodke

Predlog/pobuda nima finančnih posledic za prihodke.

Predlog/pobuda ima finančne posledice, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

– za lastna sredstva,

– za druge prihodke.

navedite, ali so prihodki dodeljeni za odhodkovne vrstice:

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Prihodkovna proračunska vrstica	Posledice predloga/pobude ⁵⁶						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Člen							

⁵⁶ Pri tradicionalnih lastnih sredstvih (carine, prelevmani na sladkor) se navedejo neto zneski, tj. bruto zneski po odbitku 20 % stroškov pobiranja.